

Gemeente
Drechterland

Bestemmingsplan Drechterland Zuid

PlanMER - aanvulling

24 mei 2013

Bestemmingsplan Drechterland Zuid,
planMER - aanvulling

Inhoud

Rapport + bijlagen

24 mei 2013

Projectnummer 076.00.00.42.02

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	6
2	Bedrijventerrein	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Natuur	10
2.3	Lucht	11
2.4	Verkeer	12
3	Ammoniakdepositie	15
3.1	Inleiding	15
3.2	Cumulatie met andere activiteiten	16
3.3	Wijziging Natuurbeschermingswet 1998	19
4	Geur	21
4.1	Inleiding	21
4.2	Geur (woon- en leefklimaat)	21
4.2.1	Referentiesituatie	22
4.2.2	Omschrijving van de milieueffecten	23
4.2.3	Beoordeling van de milieueffecten	28
4.2.4	Maatregelen	29
4.3	Geur (vaste afstanden)	29
5	Bestrijdings-middelen	31
5.1	Inleiding	31
5.2	Gewasbeschermingsmiddelen	31
5.2.1	Referentiesituatie	32
5.2.2	Omschrijving van de milieueffecten	34
5.2.3	Beoordeling van de milieueffecten	35
5.2.4	Maatregelen	35
6	Samenvatting	37

Bijlagen

Bijlage 1: Geur (woon- en leefklimaat) - bestaande situatie

Bijlage 2: Geur (woon- en leefklimaat) - voornemen

Bijlage 3: Geur (woon- en leefklimaat) - voornemen met schapen

Bijlage 4: Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 1

Bijlage 5: Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 2A

Bijlage 6: Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 2B

Bijlage 7: Geur (vaste afstanden)

Inleiding

1.1

Aanleiding

Op dit moment wordt door de gemeente Drechterland het bestemmingsplan Drechterland Zuid opgesteld. Het ontwerp van dit bestemmingsplan heeft in de periode van 14 maart 2013 tot en met 24 april 2013 ter inzage gelegen.

Voor het opstellen van het bestemmingsplan Drechterland Zuid was ook het opstellen van een milieueffectrapport (planMER) nodig. Het ontwerp van het planMER heeft samen met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen.

Tijdens het ter inzage leggen van het ontwerpplanMER is de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.) gevraagd om een zogenoemd toetsingsadvies. Op grond van de Wet milieubeheer (Wm) moet deze toetsing van het planMER door de commissie plaatsvinden. Op 2 mei 2013 heeft de commissie het concept van het toetsingsadvies beschikbaar gesteld. Over dit concept van het toetsingsadvies heeft op 8 mei 2013 overleg tussen de commissie en de gemeente plaatsgevonden. Uit het overleg blijkt dat de commissie waardering heeft voor het opgestelde planMER: het biedt goed inzicht in de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven hiervoor. Daarbij is de commissie van mening dat op vier onderdelen een aanvulling op het planMER nodig is om bij het besluit over het vaststellen van het bestemmingsplan een verantwoorde keuze te kunnen maken. Naar de mening van de commissie is de volgende aanvulling nog nodig:

- *"een beschrijving van de milieugevolgen van een uitbreiding van het bedrijventerrein in cumulatie met de gevolgen van de rest van het voornemen"*;
- *"een analyse die aantoont dat de ammoniakdepositie van het voornemen de natuurlijke kenmerken van omliggende Natura 2000-gebieden niet aantast"*;
- *"een beeld van de gevolgen van de actuele en toekomstige geurbelasting voor een goed woon- en leefklimaat en een beeld van eventuele knelpunten bij bedrijven waarvoor vaste afstanden gelden"*;
- *"informatie over bestrijdingsmiddelen in grond- en oppervlaktewater, over randvoorwaarden die daarvoor gelden en over maatregelen om de verspreiding en de effecten ervan in te perken"*.

Door de gemeente is de keuze gemaakt om het planMER op deze onderdelen aan te vullen. Deze aanvulling is in het voorliggende rapport opgenomen.

1.2

Leeswijzer

Na de inleiding in dit hoofdstuk is in hoofdstuk 2 tot en met 5 achtereenvolgens de aanvulling op de vier door de Commissie voor de m.e.r. bedoelde onderdelen opgenomen. Hiermee is het voorliggende rapport aanvulling op het planMER voor het bestemmingsplan Drechterland Zuid. Dit betekent dat de aanvulling ook in samenhang met de planMER moet worden beoordeeld: in het voorliggende rapport is, met uitzondering van enkele verwijzingen, alleen de aanvulling opgenomen.

Voor een volledig overzicht is in hoofdstuk 6 de samenvatting van het planMER opgenomen waarin ook de resultaten van de aanvulling zijn verwerkt.

Bedrijventerrein

2

2.1

Inleiding

Kader 1. Advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage, bedrijventerrein

“De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat de aanvulling op het MER de milieugevolgen van een uitbreiding van bedrijventerrein in cumulatie met de gevolgen van de rest van het voornemen afdoende beschrijft.”

De door de Commissie voor de m.e.r. bedoelde uitbreiding van het bedrijventerrein betreft een deel van het bedrijventerrein Zuiderkogge ten zuiden van Hem. De uitbreiding ligt in het noordoosten van het bedrijventerrein. Plaatselijk wordt de uitbreiding aangeduid als bedrijventerrein Zuiderkogge, fase 4b.

Fase 4b van het bedrijventerrein Zuiderkogge is een uitbreiding van het bedrijventerrein. Deze uitbreiding is op grond van het wijzigingsplan “Wijziging bestemmingsplan Bedrijventerrein Zuiderkogge fase 4B in Hem” mogelijk gemaakt. Op 8 juni 2011 is dit wijzigingsplan door het college van burgemeester en wethouders vastgesteld.

Het bedrijventerrein Zuiderkogge is een terrein met een kleine schaal. Op het terrein is de vestiging van bedrijven in milieucategorie 1 tot en met 4¹ mogelijk. Daarbij is er ook ruimte voor wonen en werken. Het streven is er op gericht om van het terrein een gemengd bedrijventerrein te maken, met kleine en middelgrote bedrijven.

De grootte van fase 4b is ongeveer 26.600 vierkante meter, met inbegrip van wegen en dergelijke. Hierbinnen is ruimte voor 10 tot 12 percelen met een grootte van ongeveer 700 tot 5.850 vierkante meter. Een andere indeling is ook mogelijk. Op de gronden binnen fase 4b is de vestiging van bedrijven in ten hoogste milieucategorie 4.2 mogelijk. De mogelijkheden voor dergelijke bedrijven worden (mogelijk) echter beperkt door de mogelijkheden voor het bouwen van twee bedrijfswoningen in het noorden van fase 4b. Bij bedrijfswoningen op een bedrijventerrein worden in de directe omgeving van deze woningen in het algemeen bedrijven in milieucategorie 3.1 nog aanvaardbaar geacht. Tussen bedrijven in milieucategorie 4.2 en bedrijfswoningen moet een afstand van 200 meter gewaarborgd worden (zie ook hierna). Hierdoor is op maar ongeveer 25% van de gronden, in het zuiden van de uitbreiding, de vesti-

¹ De milieucategorie-indeling is op basis van Bruinsma, R. e.a. (2009). Bedrijven en milieuzonering. Sdu Uitgevers BV, Den Haag, 2009.

ging van bedrijven in milieucategorie 4.2 mogelijk en op ongeveer 50% van de gronden bedrijven in milieucategorie 4.1.² In figuur 1 is een mogelijke inrichting van fase 4b van het bedrijventerrein Zuiderkogge weergegeven.

Figuur 1. Mogelijke indeling van fase 4b van het bedrijventerrein Zuiderkogge (bron: Zuiderkogge Hem. Alle ruimte om uw eigen bedrijf op te bouwen)

Op het moment van het opstellen van het bestemmingsplan Drechterland Zuid, het planMER hierbij en de voorliggende aanvulling was het bedrijventerrein nog in ontwikkeling, dat wil zeggen: er waren nog geen bedrijven gevestigd. Uit het overleg met de Commissie voor de m.e.r. over het concept van het toetsingsadvies blijkt dat de commissie van mening is dat het wenselijk is om de milieueffecten van de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein - in cumulatie met de milieueffecten van het voornemen - te bepalen. In beginsel is het hiervoor voldoende om per milieuonderdeel te bepalen of de milieueffecten van de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein een niet te verwaarlozen deel zijn in vergelijking met de in het planMER bepaalde milieueffecten van het voornemen.

Hierover wordt vooraf het volgende opgemerkt:

- De grootte van fase 4b van het bedrijventerrein Zuiderkogge is, zoals opgemerkt, ongeveer 26.600 vierkante meter, met inbegrip van wegen en dergelijke. De werkelijke ruimte voor het vestigen van bedrijven is ongeveer 20.500 vierkante meter³. Hiermee komt fase 4b wat betreft de grootte overeen met een agrarisch bouwvlak bij de in het voornemen gebruikte grondgebonden modelbedrijven. In het voornemen is de vesti-

² Bruinsma, R. e.a. (2009). Bedrijven en milieuzonering. Sdu Uitgevers BV, Den Haag, 2009.

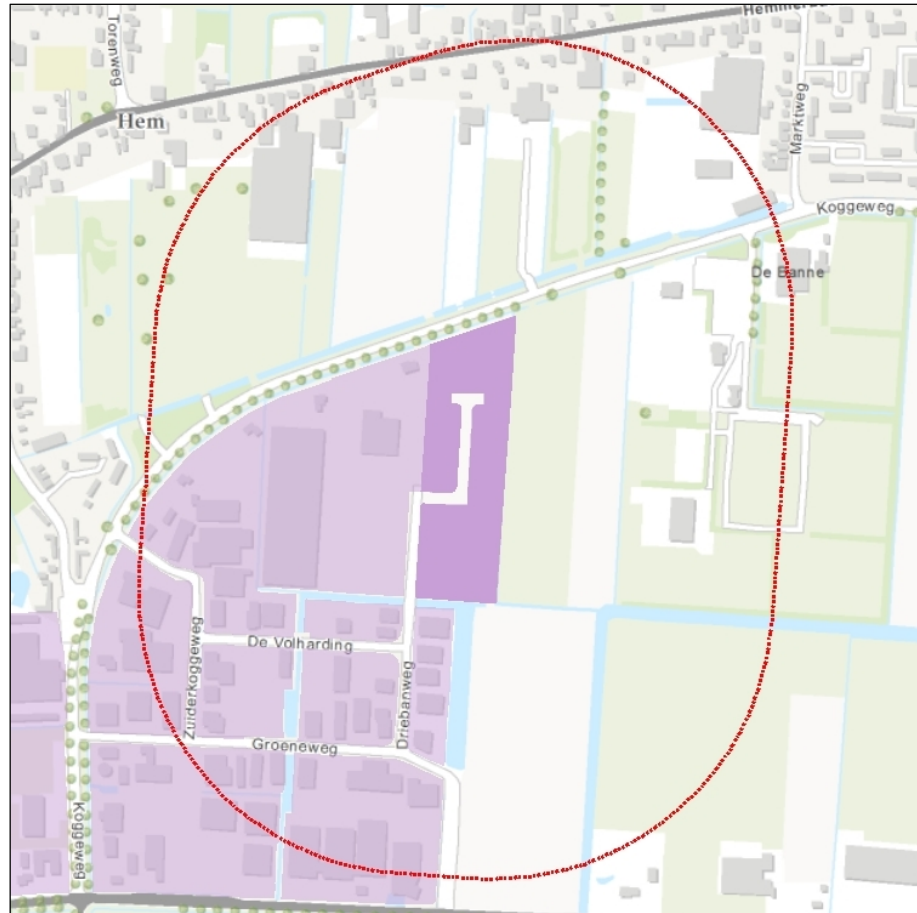
³ Talens, H. e.a. (2012). Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie. CROW, Ede, 2012.

ging van 185 modelbedrijven voorzien. Wat betreft de grootte kan de uitbreiding dan ook worden gezien als "1 van de 186 modelbedrijven".

- Op basis van de uitgave Bedrijven en milieuzonering, versie 2009, is het in het voornemen gebruikte grondgebonden modeltuinbouwbedrijf, een bedrijf in milieucategorie 2 en het gebruikte grondgebonden modelveehouderijbedrijf een bedrijf in milieucategorie 3.2. Op basis hiervan moet tussen deze bedrijven en achtereenvolgens geluid- en geurhindergevoelige gebouwen (zoals woningen) een afstand van achtereenvolgens 30 en 200 meter gewaarborgd worden. Tussen bedrijven in milieucategorie 4.2 en milieuhindergevoelige gebouwen moet een afstand van 300 meter gewaarborgd worden. Dit betekent dat de milieubelasting van de uitbreiding van het bedrijventerrein in beginsel sterker is dan de belasting van de gebruikte modelbedrijven. Hierbij moet echter worden opgemerkt dat feitelijk op maar een beperkt deel van de gronden binnen de uitbreiding de vestiging van bedrijven in milieucategorie 4.2 mogelijk is door de bouw van de bedrijfswoningen in het noorden van fase 4b. De hinder vanwege geur, stof, geluid en gevaar van op de gronden binnen de uitbreiding gevestigde bedrijven wordt beperkt tot een zone van ten hoogste 300 meter om de uitbreiding. Met andere woorden: buiten een zone van 300 meter direct om de uitbreiding is - wat betreft hinder vanwege geur, stof, geluid en gevaar van de bedrijven - sprake van een goed woon- en leefklimaat. In figuur 2 is de ligging van fase 4b van het bedrijventerrein en een zone van 300 meter direct om de uitbreiding weergegeven. Hierbij kan ook nog worden opgemerkt dat op grond van het (ontwerp)bestemmingsplan de vestiging van 'bedrijven met m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteiten en geluidzoneringsplichtige, risicovolle inrichtingen en/of vuurwerkbedrijven' niet mogelijk is.

Deze opmerkingen in overweging nemende worden de milieueffecten van de ontwikkeling van de uitbreiding van fase 4b in vergelijking met de milieueffecten van het voornemen in het algemeen als te verwaarlozen geacht. De grootte van de uitbreiding (ongeveer 2,05 hectare) is in verhouding tot de grootte van de agrarische bouwvlakken van de 185 modelbedrijven samen (370 hectare) te verwaarlozen. Ook de milieubelasting van de uitbreiding (ten hoogste milieucategorie 4.2) is in het algemeen beperkt tot de milieubelasting van de 185 modelbedrijven (milieucategorie 2 of 3.2) of tenminste (zeer) plaatselijk. Alleen op of van de volgende milieuonderdelen is er - in cumulatie met de milieueffecten van het voornemen - mogelijk sprake van milieueffecten van de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein:

- natuur;
- lucht;
- verkeer.

Figuur 2. Bedrijventerrein Zuiderkogge (lichtpaarse vlak), fase 4b (donkerpaarse vlak) en een zone van 300 meter direct om de betreffende gronden (onderbroken rode lijn)

2.2

Natuur

Het voornemen en de alternatieven zijn in het planMER wat betreft de natuur op basis van de volgende kenmerken beoordeeld:

- milieueffecten op de Ecologische Hoofdstructuur;
- milieueffecten op weidevogelleefgebieden;
- milieueffecten op planten- en diersoorten;
- milieueffecten op Natura 2000-gebieden.

Uit de resultaten van het voor de planMER uitgevoerde onderzoek blijkt dat er in het voornemen en de alternatieven vooral milieueffecten op weidevogelleefgebieden en Natura 2000-gebieden worden verwacht. De milieueffecten op weidevogelleefgebieden hangen samen met het gebruik van de gronden binnen deze gebieden voor boom- en fruitteelt. Fase 4b van het bedrijventerrein ligt niet in of in de directe omgeving van weidevogelleefgebieden. Op basis hiervan worden de milieueffecten van de uitbreiding op weidevogelleefgebieden als

een te verwaarlozen deel in cumulatie met de milieueffecten van het voornemen geacht.

De milieueffecten op Natura 2000-gebieden hangen vooral samen met de stikstofdepositie (of in het bijzonder voor het voornemen en de alternatieven met de ammoniakdepositie) op deze gebieden. Uit de resultaten van een door Velders uitgevoerd onderzoek blijkt dat in 2010 ongeveer 6,5% van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de provincie Noord-Holland samenhangt met in de provincie gevestigde bedrijven. Meer bepaald betreffen dit bedrijven in de bedrijfstak "Energie, Industrie en Afvalverwerking". Ter vergelijking ongeveer 44,5% hangt samen met de agrarische bedrijfstak in de provincie.⁴ Op basis hiervan en de aard en schaal van de uitbreiding van het bedrijventerrein in vergelijking met de 185 modelveehouderijbedrijven in het voornemen in overweging nemende worden de milieueffecten van de uitbreiding op Natura 2000-gebieden wat betreft de stikstofdepositie als een te verwaarlozen deel in cumulatie met de milieueffecten van het voornemen geacht (zie ook hoofdstuk 2.3).

2.3

L u c h t

Het voornemen is in het planMER wat betreft de lucht op basis van het volgende kenmerk beoordeeld:

- toename van het aantal overschrijdingen van fijnstof (PM₁₀).

In het planMER is alleen onderzoek naar de fijnstofbelasting van de veehouderijbedrijven in de gemeente uitgevoerd omdat 'in het algemeen de NO₂-belasting van veehouderijbedrijven beperkt is waardoor overschrijdingen van de grenswaarden in het landelijk gebied nauwelijks voorkomen'⁵.

Op basis van de uitgave Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie mag vanwege de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein een toename van de verkeersdruk van ongeveer 257 lichte motorvoertuigen en 61 zware motorvoertuigen worden verwacht.⁶

Voor kleine ontwikkelingen heeft het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu samen met Infomil de zogenoemde NIBM-tool ontwikkeld. Op basis hiervan kan de toename van stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀) vanwege de ontwikkeling worden bepaald. Hierdoor kan eenvoudig worden bepaald of er sprake is van een 'in betekenende mate' afname van de luchtkwaliteit.

⁴ Velders, G.J.M. (2010). Grootschalige stikstofdepositie in Nederland. Herkomst en ontwikkeling in de tijd. Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag/Bilthoven, 2010.

⁵ Infomil en Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (2010). Handreiking fijn stof en veehouderijen. Agentschap NL, Den Haag, 2010.

⁶ Talens, H. e.a. (2012). Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie. CROW, Ede, 2012.

Uit de resultaten van de NIBM-tool blijkt dat er vanwege de toename van de verkeersdruk van sprake is van een toename van NO₂ en PM₁₀ van achtereenvolgens 1,07 en 0,17 microgram per kubieke meter. Hiermee is sprake van een niet 'in betekenende mate' afname van de luchtkwaliteit.

Wat betreft NO₂ kan hierbij worden opgemerkt dat dit vooral vanwege motorvoertuigen in de lucht voorkomt. Daarbij de aard en schaal van fase 4b v in overweging nemende is de verwachting dat de toename van NO₂ vanwege de hier gevestigde bedrijven beperkt zal zijn. De hiervoor bepaalde toename van NO₂ vanwege de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein in overweging nemende wordt verwacht dat er ook vanwege de ontwikkeling geen sprake is van overschrijdingen van de grenswaarden voor NO₂.

Uit de resultaten van het planMER blijkt dat er in het voornemen vanwege de veehouderijbedrijven sprake is van een PM₁₀-belasting van 24,80 microgram per kubieke meter. Op basis hiervan is er in het voornemen sprake van een sterke onderschrijding van de grenswaarden voor PM₁₀. De hiervoor bepaalde toename van PM₁₀ vanwege de toename van de verkeersdruk van 0,17 microgram per kubieke meter wordt in vergelijking met de PM₁₀-belasting van de veehouderijbedrijven als te verwaarlozen geacht. Ook door de PM₁₀-belasting van de op de gronden binnen fase 4b gevestigde bedrijven zal er waarschijnlijk geen sprake zijn van de overschrijdingen van de grenswaarden.

Hiermee worden de milieueffecten van de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein wat betreft de lucht niet als een te verwaarlozen deel geacht in vergelijking met de in het planMER bepaalde milieueffecten van het voornemen maar overschrijdingen van de grenswaarden worden niet verwacht. Op basis hiervan is er ook geen sprake van een wijziging van de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen op de lucht.

2 . 4

V e r k e e r

Het voornemen is in het planMER wat betreft het verkeer op basis van de volgende kenmerken beoordeeld:

- toename van de verkeersdruk;
- afname van de verkeersveiligheid.

Zoals hiervoor in hoofdstuk 2.3 is opgemerkt mag op basis van de uitgave Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie⁷ vanwege de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein een toename van de verkeersdruk van ongeveer 257 lichte motorvoertuigen en 61 zware motorvoertuigen per werkdag worden verwacht. De uitbreiding van het bedrijventerrein wordt langs de

⁷ Talens, H. e.a. (2012). Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie. CROW, Ede, 2012.

Driebanweg en Zuiderkoggeweg op het bedrijventerrein Zuiderkogge ontsloten naar de Koggeweg en de Elbaweg.

In het planMER is opgemerkt dat uit de resultaten van een door Rienks en Hermans⁸ blijkt dat de verkeersdruk vanwege zwaar verkeer in de zin van vrachtwagens bij de schaalvergroting van agrarische bedrijven afneemt en dat het verkeer in de zin van tractoren toeneemt. Op basis van de resultaten van het door Rienks en Hermans uitgevoerde onderzoek wordt verwacht dat erin het voornemen sprake is van een sterke toename van de verkeersdruk. Hierdoor kan er vooral op erftoegangswegen, waar sprake is van het mengen van verkeer, sprake zijn van een afname van de verkeersveiligheid.

De Koggeweg en Elbaweg zijn gebiedsontsluitingswegen en ook overeenkomstig ingericht. Op dergelijke wegen is in het algemeen een verkeersdruk van 5.000 tot 20.000 motorvoertuigen mogelijk. Een toename van 318 motorvoertuigen vanwege de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein wordt als te verwaarlozen geacht. Hiermee worden de milieueffecten van de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein wat betreft verkeer als een te verwaarlozen deel geacht in vergelijking met de in het planMER bepaalde milieueffecten van het voornemen. Op basis hiervan is er ook geen sprake van een wijziging van de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen op verkeer.

⁸ Rienks, W.A. en C.M.L. Hermans (2009). Filevorming op het platteland in: *Veeteelt*, jrg. 26, nr. 14, pp. 10-13.

A m m o n i a k d e p o s i t i e

3

3 . 1

Inleiding

Kader 2. Advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage, ammoniakdepositie

“De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat de aanvulling op het MER inzichtelijk maakt dat de aantasting van de natuurlijke kenmerken van omliggende Natura 2000-gebieden door extra ammoniak afkomstig van het voornemen, in cumulatie met andere activiteiten, is uit te sluiten. Verder adviseert de Commissie de gemeente Drechterland om voorafgaand aan de verdere besluitvorming eerst zelf de consequenties van de wijziging van de (Natuurbeschermingswet 1998) voor het MER te bezien en een aanvulling op het MER op te stellen die rekening houdt met de correcte interpretatie van deze wijziging.”

Tijdens het overleg met de Commissie voor de m.e.r. is uiteengezet dat, vooral ook wat betreft het ammoniakonderzoek, bij het opstellen van het planMER de volgende werkwijze is gevolgd:

1. De milieueffecten van het voornemen worden bepaald.
2. De alternatieven voor het voornemen worden bepaald op basis van de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen.

In het planMER zijn de milieueffecten van het voornemen op de natuur, wat betreft de Natura 2000-gebieden, als zeer negatief beoordeeld vanwege de sterke toename van de ammoniakdepositie op deze gebieden. Op basis hiervan is de keuze gemaakt om een alternatief uit te werken waarin de ammoniakemissie van agrarische bedrijven wordt beperkt tot de ammoniakemissie in de bestaande situatie: alternatief 1. Uit de resultaten van de passende beoordeling blijkt dat in dit alternatief de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden niet toeneemt. Hiermee is het alternatief niet in strijd met de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). In het planMER zijn dat de milieueffecten van dit alternatief wat dit betreft dan ook als nihil beoordeeld. Dit betekent dat een bestemmingsplan op basis van dit alternatief kan worden vastgesteld.

Door het beperken van de ammoniakdepositie tot de depositie in de bestaande situatie wordt de bestaande bedrijfsvoering van agrarische bedrijven sterk beperkt. Ook de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven wordt hierdoor sterk beperkt. Dit is in beginsel niet wenselijk omdat dit niet aansluit op het uitgangspunten van het bestemmingsplan: het versterken van de bestaande situatie en het bieden

van mogelijkheden voor ontwikkelingen. Dit is vooral ook niet wenselijk omdat er zogenoemde "keukentafelgesprekken" zijn geweest met agrarische ondernemers die duidelijk konden maken dat een vergroting van het agrarisch bouwvlak in de bestemmingsplanperiode ook werkelijk nodig is voor de ontwikkeling van het bedrijf. Om te bepalen of hiervoor ruimte is, is na alternatief 1, ook een alternatief uitgewerkt waarin een de ammoniakemissie in vergelijking met de emissie in de bestaande situatie beperkt mag toenemen: alternatief 2 (waarbij alternatief 2A en alternatief 2B zijn onderscheiden). Uit de resultaten van de passende beoordeling blijkt dat in dit alternatief de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden toeneemt maar dat er geen sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarden of de in het planMER gebruikte grenswaarde. Op basis hiervan zijn in het planMER de milieueffecten van dit alternatief als nihil beoordeeld. Dit betekent dat in beginsel een bestemmingsplan ook op basis van dit alternatief kan worden vastgesteld.

Hierbij is wel opgemerkt dat bij het beoordelen van de milieueffecten van de alternatieven de mogelijke effecten van plannen en projecten buiten het bestemmingsplangebied niet zijn overwogen. Omdat in alternatief 2 gebruik wordt gemaakt van de ruimte tussen de depositie in de bestaande situatie en de kritische depositiewaarde van de betreffende Natura 2000-gebieden is als risico aangeduid bij het vaststellen van een bestemmingsplan op grond van alternatief 2.

Uit het overleg met de Commissie voor de m.e.r. over het toetsingsadvies blijkt dat de commissie deze werkwijze kan volgen. Voor de wijziging van de Nbw van 25 april 2013 (zie ook hoofdstuk 3.3) zou de commissie alternatief 1 ook aanmerken als zogenoemd "uitvoerbaar alternatief".

3.2

Cumulatie met andere activiteiten

Voornemen

In het planMER zijn de milieueffecten van het voornemen en alternatief 1, alternatief 2A en alternatief 2B wat betreft de ammoniakdepositie bepaald. Hierbij is het voornemen uitgewerkt op basis van de "*worst-case*"-situatie op basis van de maximale invulling veeteelt" (voornemen 2).

Uit de omschrijving van de milieueffecten blijkt dat er in het voornemen sprake is van een (sterke) toename van de ammoniakdepositie in de Natura 2000-gebieden in het onderzoeksgebied. Deze ammoniakdepositie is bepaald op basis van de (mogelijke) toename van het aantal stuks vee dat op de veehouderijbedrijven gehouden wordt. In verschillende Natura 2000-gebieden is er hiermee sprake van een overschrijding van de zogenoemde kritische depositiewaarde. Hierbij kan nog worden opgemerkt dat er in enkele gebieden ook al

sprake is van een overschrijding. Zogenaemde "significant negatieve effecten" op de Natura 2000-gebieden zijn hierdoor niet uit te sluiten. Op basis hiervan zijn de milieueffecten van het voornemen op natuur, wat betreft de verzuring en vermessing van Natura 2000-gebieden, als zeer negatief beoordeeld. In het planMER is hierbij opgemerkt dat hiermee het voorontwerpbestemmingsplan (op basis waarvan het voornemen is uitgewerkt) in strijd is met de Nbw en dan ook niet zo kan worden vastgesteld.

In cumulatie met andere activiteiten, dan het houden van vee, zal de ammoniakdepositie in de Natura 2000-gebieden in het algemeen toenemen. Hiermee neemt ook de overschrijding van de kritische depositiewaarde toe. Dit betekent weliswaar dat de milieueffecten wat betreft de ammoniakdepositie van het voornemen sterker zijn maar de beoordeling van de milieueffecten zal hierdoor niet wijzigen: er was al sprake van een overschrijding die als zeer negatief is beoordeeld. Op basis hiervan wordt het bepalen van de ammoniakdepositie vanwege het houden van vee in cumulatie met andere activiteiten niet zinvol geacht.

Alternatieven

Grenswaarde van 0,5 mol stikstof per hectare per jaar

In het concept van het toetsingsadvies merkt de Commissie voor de m.e.r. wat betreft alternatief 2A en alternatief 2B op dat *'uit de passende beoordeling naar voren komt dat bij de alternatieven de depositie op Natura 2000-gebieden die gevoelig zijn voor stikstof, toeneemt met minder dan 0,5 mol (stikstof) per hectare per jaar.* In het planMER en de passende beoordeling is naar de mening van de commissie geen onderbouwing opgenomen waarom een toename van 0,5 mol stikstof per hectare per jaar in cumulatie met andere activiteiten - zoals overeenkomstige activiteiten in gemeenten in de directe omgeving en de ontwikkeling van het bedrijventerrein - als te verwaarlozen kan worden geacht.

In het planMER is, op basis van de memo Onderbouwing effectgrens stikstofdepositie⁹ een grenswaarde van 0,5 mol stikstof per hectare per jaar gebruikt. Uit de memo blijkt onder andere dat:

- *'0,5 mol stikstof per hectare per jaar op basis van ecologische overwegingen geen betekenis heeft';*
- *'0,5 mol stikstof per hectare per jaar te verwaarlozen is in vergelijking met de stikstofkringlopen en -voorraden in de bodem';*
- *'voor het grootste deel van de habitatsoorten andere factoren bepalend zijn voor de instandhouding'.*

⁹ Kos, G. (2011). Onderbouwing effectgrens stikstofdepositie. Arcadis Nederland BV, Assen, 2011.

Onder andere op basis hiervan is in de memo opgemerkt dat 'significant negatieve effecten van 0,5 mol stikstof per hectare per jaar kunnen worden uitgesloten'. Dit wordt een voldoende onderbouwing voor het gebruik van een grenswaarde van 0,5 mol stikstof per hectare per jaar geacht en waarom een dergelijke toename als te verwaarlozen kan wordt geacht.

Overigens wordt opgemerkt dat in alternatief 2A en alternatief 2B niet gebruik gemaakt wordt van de ruimte op basis van deze grenswaarde.

Cumulatie

Zoals in het concept het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. is opgemerkt kan er sprake zijn van ammoniakdepositie in cumulatie met andere activiteiten - dan het houden van vee - binnen en buiten het bestemmingsplangebied.

In het toetsingsadvies merkt de Commissie voor de m.e.r. op dat, wat betreft de ammoniakemissie (of stikstofemissie), de volgende andere activiteiten binnen het bestemmingsplangebied overwogen moeten worden: de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein Zuiderkogge. Uit de omschrijving en beoordeling van de milieueffecten van de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein zoals die in hoofdstuk 2 zijn uiteengezet blijkt dat de effecten wat betreft de ammoniakemissie in vergelijking met de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven te verwaarlozen zijn.

Als andere activiteiten buiten het bestemmingsplangebied moeten naar de mening van de Commissie voor de m.e.r., overeenkomstige activiteiten binnen gemeenten in de directe omgeving overwogen worden. Uit het planMER blijkt dat in het voornemen (voornemen 2) over een afstand van 30 kilometer nog ammoniakdepositie plaatsvindt vanwege het houden van vee op de modelveehouderijbedrijven. Dit betekent voor alternatief 2A en alternatief 2B dat in beginsel in een zone van 30 kilometer om het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer en het Natura 2000-gebied IJsselmeer (omdat er in alternatief 2 op deze gebieden sprake is van ammoniakdepositie) de andere activiteiten overwogen moeten worden. Dit betekent dat in een gebied van zuidwest Fryslân, west Fryslân en Noord-Holland de ammoniakemissie van de veehouderij bepaald moet worden. Dit is binnen een onderzoek voor een planMER voor een bestemmingsplan als het bestemmingsplan Drechterland Zuid niet te bepalen.

Dit betekent dat in het planMER en ook de voorliggende aanvulling hierop niet de ammoniakdepositie van de activiteiten binnen het bestemmingsplangebied in cumulatie met de activiteiten buiten het plangebied bepaald kan worden. Omdat er in alternatief 2A en 2B sprake is van een (beperkte) toename van de ammoniakdepositie op het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer en het Natura 2000-gebied IJsselmeer is het vaststellen van een bestemmingsplan op basis van deze alternatieven dan ook een risico. Dit risico is ook al omschreven in het planMER. Het vaststellen van een bestemmingsplan is echter een zaak

van de gemeenteraad. In het in het planMER opgenomen advies is dan ook niet een uitspraak over een voorkeur voor één van de alternatieven opgenomen.

Alles in overweging nemende kan het planMER niet meer inzicht bieden in de ammoniakdepositie zoals die is opgenomen en in de risico's zoals die zijn omschreven.

3 . 3

W i j z i g i n g N a t u u r b e s c h e r m i n g s w e t 1 9 9 8

Op 25 april 2013 is een wijziging van de Crisis- en herstelwet (Chw) in werking getreden waarmee onder andere verschillende wijzigingen in het omgevingsrecht in werking zijn getreden. Eén van deze wijzigingen betreft artikel 19 kd van de Nbw. Samengevat betekent deze wijziging referentiesituatie in vergelijking waarmee de toename van de ammoniakdepositie in het voornemen en de alternatieven moet worden bepaald is gewijzigd.

Voor de inwerkingtreding van de wijziging van de Nbw op 25 april 2013 was de referentiesituatie de werkelijk bestaande situatie op de referentiedatum. Dit betekent dat de ammoniakemissie van de veehouderijbedrijven in de referentiesituatie bepaald moest worden op basis van het aantal stuks vee dat werkelijk gehouden werd op de referentiesituatie. Dit in tegenstelling tot, als voorbeeld: het aantal stuks vee dat op grond van een omgevingsvergunning gehouden mocht worden op de referentiedatum.

Na de inwerkingtreding lijkt het dat de referentiesituatie de (planologisch-juridische) situatie op grond van het geldende bestemmingsplan moet zijn¹⁰. Het is op dit moment echter nog onduidelijk wat de referentiesituatie precies is. Op basis hiervan is het dan ook moeilijk om de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven wat betreft de ammoniakdepositie te beoordelen. Zoals het nu beoordeeld kan worden, lijkt het dat de referentiesituatie de bestaande situatie op basis van de verleende omgevingsvergunning de referentiesituatie moet zijn¹¹. Op basis hiervan worden de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven wat betreft de toename van de ammoniakdepositie zoals die in het planMER zijn bepaald waarschijnlijk overschat. De vraag is echter of de milieueffecten zo worden overschat dat de milieueffecten ook anders beoordeeld moeten worden.

¹⁰ http://www.commissiemer.nl/docs/cms/art_19_kd_nbw_brief.pdf

¹¹ Uitspraak 201202866/1/R1 Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (<http://zoeken.rechtspraak.nl/detailpage.aspx?ljn=BZ9083>).

Dat op dit moment nog onduidelijk is wat de referentiesituatie precies is, blijkt ook uit het concept van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. en het overleg hierover. In een brief van 29 april 2013 heeft de Commissie voor de m.e.r. de minister van Infrastructuur en Milieu ook gevraagd de wijziging van de Nbw verder toe te lichten.

4 . 1

Inleiding

Kader 3. Advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage, geur

“De Commissie vindt het essentieel voor het besluit dat de gevolgen van de geurbelasting voor een goed woon- en leefklimaat in beeld zijn gebracht. Ze adviseert om ook eventuele knelpunten bij bedrijven waarvoor vaste afstanden gelden in beeld te brengen en aan te geven in hoeverre effecten kunnen worden ingeperkt of knelpunten opgelost.”

In het onderzoek dat voor het planMER is uitgevoerd is de geurbelasting van de veehouderijbedrijven samen bepaald: de zogenoemde achtergrondbelasting. De milieueffecten van het voornemen en de alternatieven zijn op basis de grenswaarden voor de geurbelasting van één afzonderlijk veehouderijbedrijf bepaald: de zogenoemde voorgrondbelasting. Hiervan is gebruik gemaakt omdat in wet- en regelgeving geen grenswaarden voor de achtergrondbelasting zijn opgenomen. Uit het concept van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. blijkt dat de commissie is van mening dat de milieueffecten ook op basis de grenswaarden voor het woon- en leefklimaat van het RIVM beoordeeld moeten worden.

4 . 2

Geur (woon- en leefklimaat)

Het voornemen en de alternatieven zijn in het planMER wat betreft geur op basis van de volgende kenmerken beoordeeld:

- toename van de geurbelasting;
- toename van de geurhinder.

Om de effecten van de geurbelasting op de woon- en leefomgeving te bepalen, is in het voorliggende aanvulling op het planMER gebruikt gemaakt van de door het RIVM gebruikte “milieukwaliteitscriteria”¹². In tabel 1 is de samenhang tussen deze “milieukwaliteitscriteria”, de geurhinder en de achtergrondbelasting uiteengezet.

¹² InfoMil e.a. (2007). Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij. SenterNovem, Den Haag, 2007.

Tabel 1. Samenhang tussen de geurhinder en achtergrondbelasting (bron: InfoMil e.a., 2007)

woon- en leefomgeving	geurhinder (% personen)	achtergrondbelasting (ouE/m ³)
zeer goed	< 5	0,0 - 3,0
goed	5 - < 10	> 3,0 - 7,4
redelijk goed	10 - < 15	> 7,4 - 13,1
matig	15 - < 20	> 13,1 - 20,0
tamelijk slecht	20 - < 25	> 20,0 - 28,3
slecht	25 - < 30	> 28,3 - 38,5
zeer slecht	30 - < 35	> 38,5 - 50,7
extreem slecht	35 - < 40	> 50,7

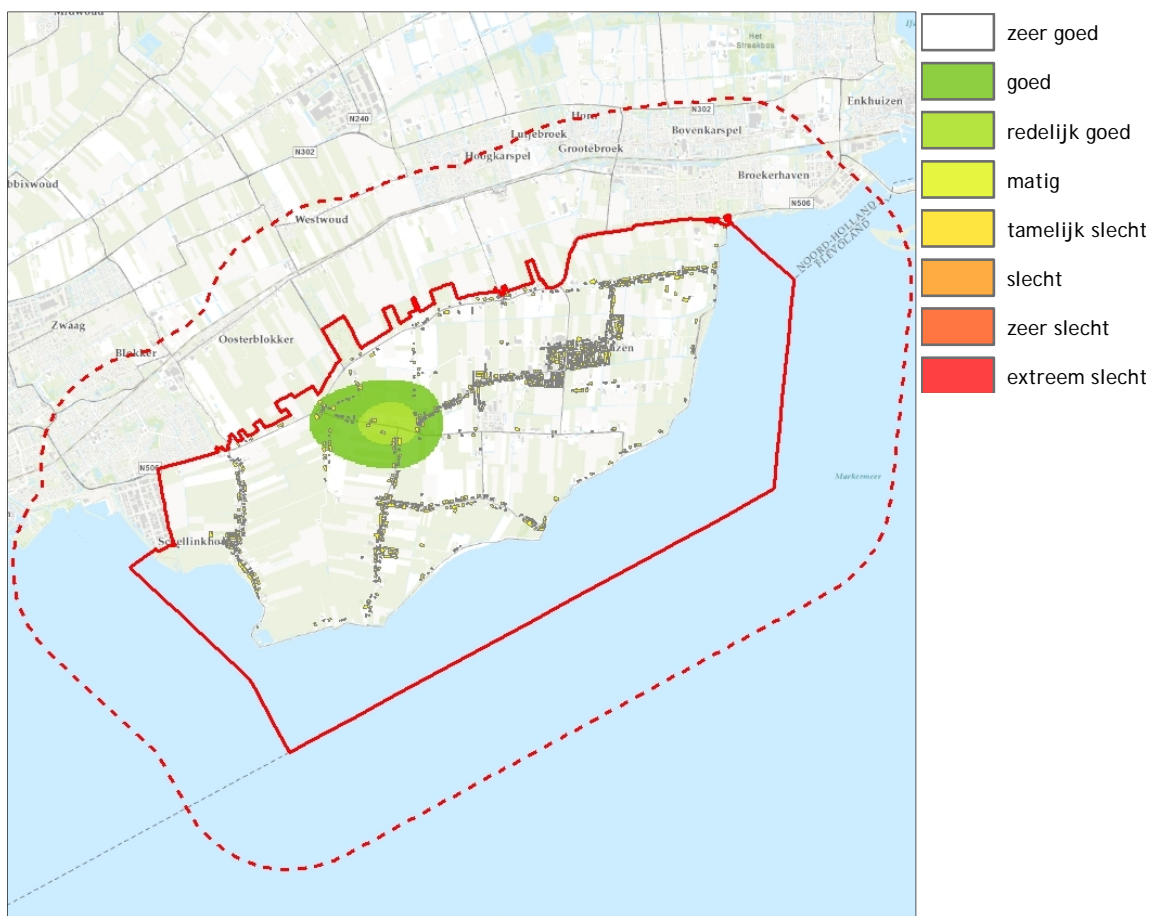
Hierna is zijn in aanvulling op het planMER de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied op basis van de in tabel 1 opgenomen "milieukwaliteitscriteria" opgenomen. Om misverstanden te voorkomen: hierbij is gebruik gemaakt van de resultaten van het voor de planMER uitgevoerde onderzoek naar de geurbelasting maar zijn deze niet op basis van de grenswaarden voor de voorgrondbelasting weergegeven maar op basis van de "milieukwaliteitscriteria". Met andere woorden: de resultaten zijn overeenkomstig alleen de 'grenswaarden' op basis waarvan deze zijn beoordeeld zijn anders.

4.2.1

Referentiesituatie

Bestaande situatie

Uit de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied blijkt dat er in het bestemmingsplangebied wat betreft de geur in het algemeen sprake is van een zeer goed woon- en leefklimaat. Alleen ter plaatse van de Hemweg is sprake van een goed tot redelijk goed klimaat. Binnen dit gebied liggen ongeveer 70 vlakken waarbinnen de gronden zijn bestemd voor wonen. In figuur 3 is de verspreiding van de geurbelasting in de bestaande situatie weergegeven. In bijlage 1 is de figuur op een grotere schaal weergegeven.

Figuur 3. Geurbelasting in de bestaande situatie

Autonome ontwikkeling

In de planMER is opgemerkt dat uit de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied blijkt dat (de verspreiding) van de geurbelasting in de autonome ontwikkeling overeenkomstig de bestaande situatie is. Ook in de autonome ontwikkeling is er behalve ter plaatse van de Hemweg in het algemeen sprake van een zeer goed woon- en leefklimaat wat betreft de geurhinder.

4.2.2

Omschrijving van de milieueffecten

Voornemen

Uit de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied blijkt dat er ook in het voornemen wat betreft de geur in het algemeen sprake is van een zeer goed woon- en leefklimaat in het bestemmingsplangebied. Ook in het voornemen is alleen ter plaatse van de Hemweg sprake van een goed tot redelijk klimaat. Ook in dit gebied liggen ongeveer 70 vlakken waarbinnen de gronden zijn bestemd voor wonen. In figuur 4 is de verspreiding van de geurbelasting in het voornemen weergegeven. In bijlage 2 is de figuur op een grotere schaal weergegeven.

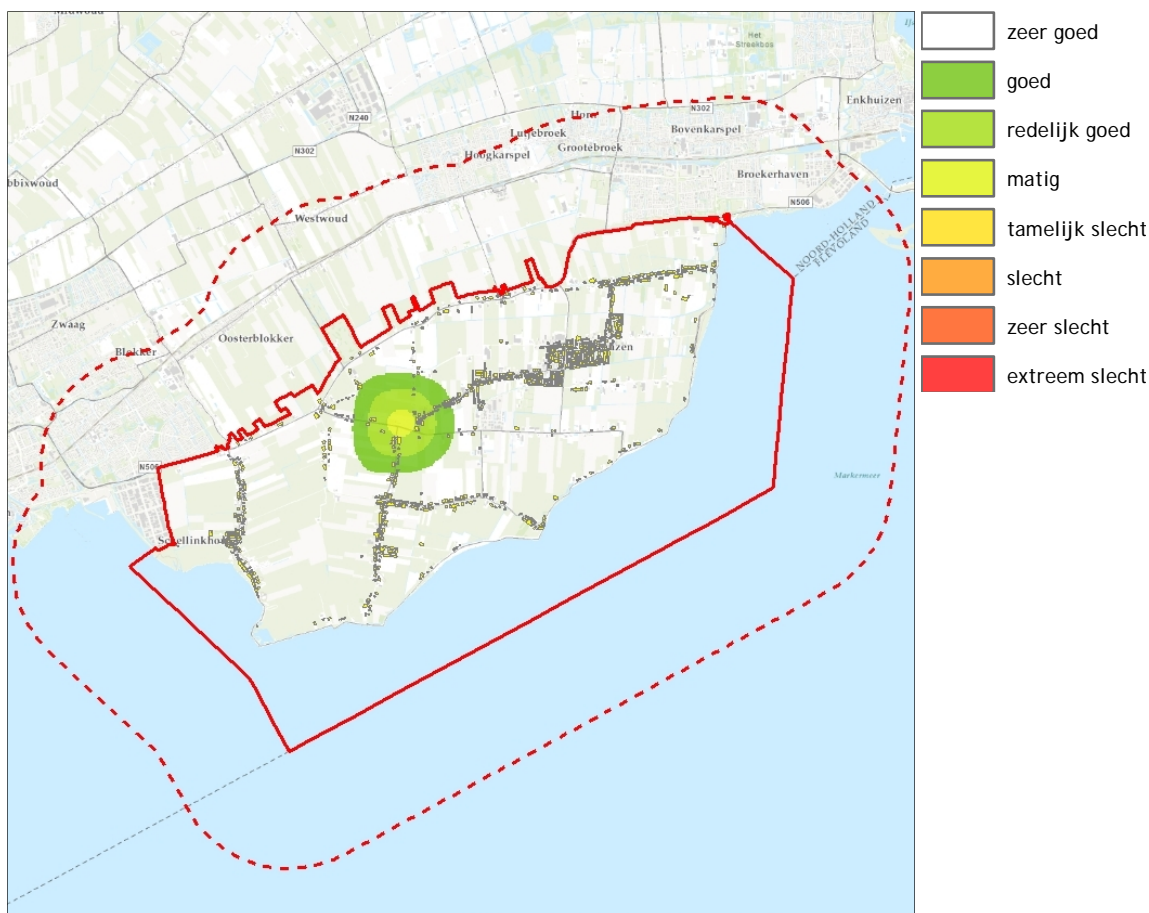

Figuur 4. Geurbelasting in het voornemen

Voornemen (grondgebonden modelbedrijven met schapen)

In het planMER is in het voornemen ook de geurbelasting bepaald wanneer op de grondgebonden modelveehouderijbedrijven 200 schapen (Rav-nummer B 1) worden gehouden.

Uit de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied blijkt dat er ter plaatse van de Hemweg sprake is van een matig tot goed woon- en leefklimaat. In de andere delen van het bestemmingsplangebied is sprake van een zeer goed woon- en leefklimaat. Binnen het gebied waar sprake is van een matig woon- en leefklimaat liggen geen vlakken waarbinnen de gronden zijn bestemd voor wonen. Er liggen ongeveer 60 van dergelijke vlakken binnen het gebied waar sprake is van een redelijk goed tot goed woon- en leefklimaat. In figuur 5 is de verspreiding van de geurbelasting in het voornemen waarbij op de grondgebonden modelveehouderijbedrijven 200 schapen worden gehouden weergegeven. In bijlage 3 is de figuur op een grotere schaal weergegeven.

Figuur 5. Geurbelasting in het voornemen waarbij op de grondgebonden modelveehouderijbedrijven 200 schapen worden gehouden

Alternatieven

Alternatief 1

Uit de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied blijkt dat er in alternatief 1 wat betreft de geur in het algemeen sprake is van een zeer goed woon- en leefklimaat maar dat ook weer ter plaatse van de Hemweg sprake is van een klimaat uiteenlopend van slecht tot goed. In de gebieden met een verschillend woon- en leefklimaat liggen ongeveer het volgende aantal vlakken waarbinnen de gronden zijn bestemd voor wonen:

- goed: 35 vlakken;
- redelijk goed: 20 vlakken;
- matig: 10 vlakken;
- tamelijk slecht: 20 vlakken;
- slecht: 5 vlakken.

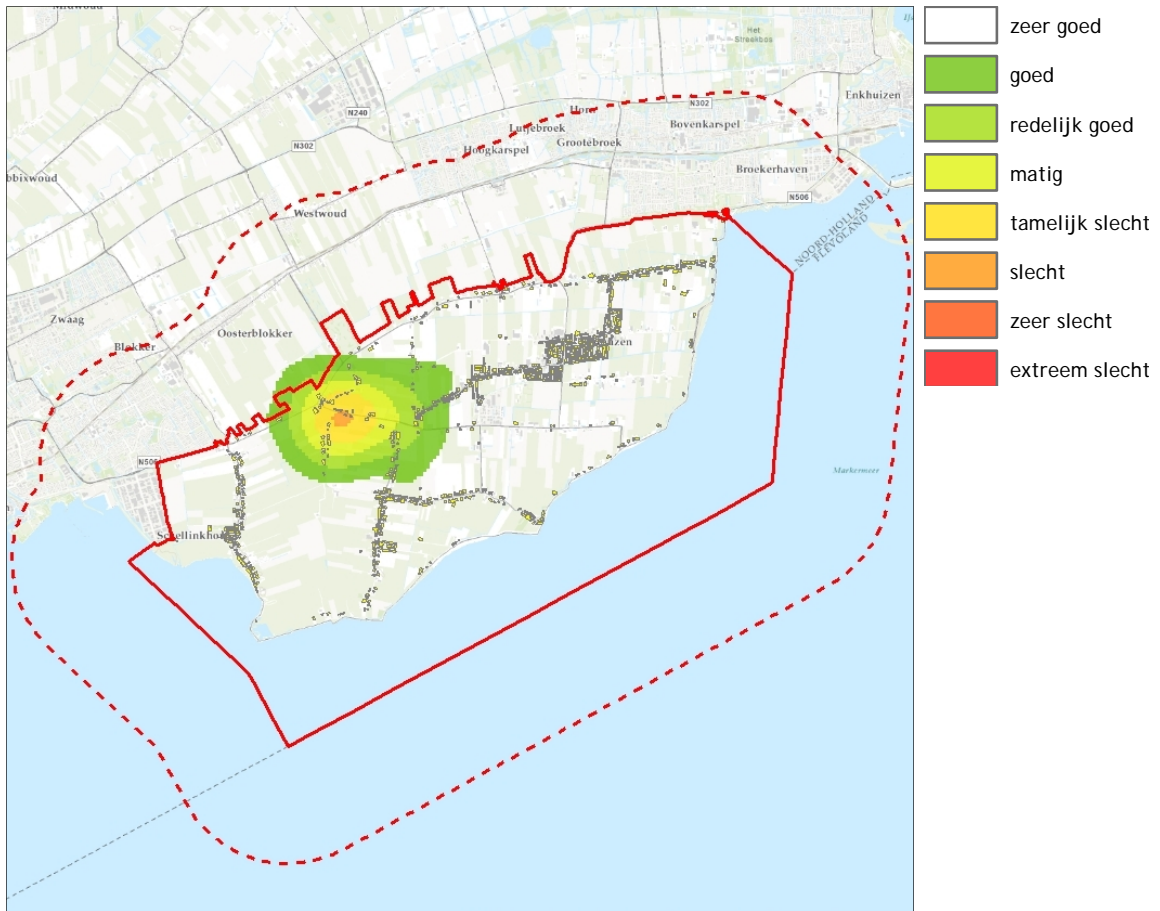
In figuur 6 is de verspreiding van de geurbelasting in alternatief 1 weergegeven. In bijlage 4 is de figuur op een grotere schaal weergegeven.

Figuur 6. Geurbelasting in alternatief 1

Alternatief 2A

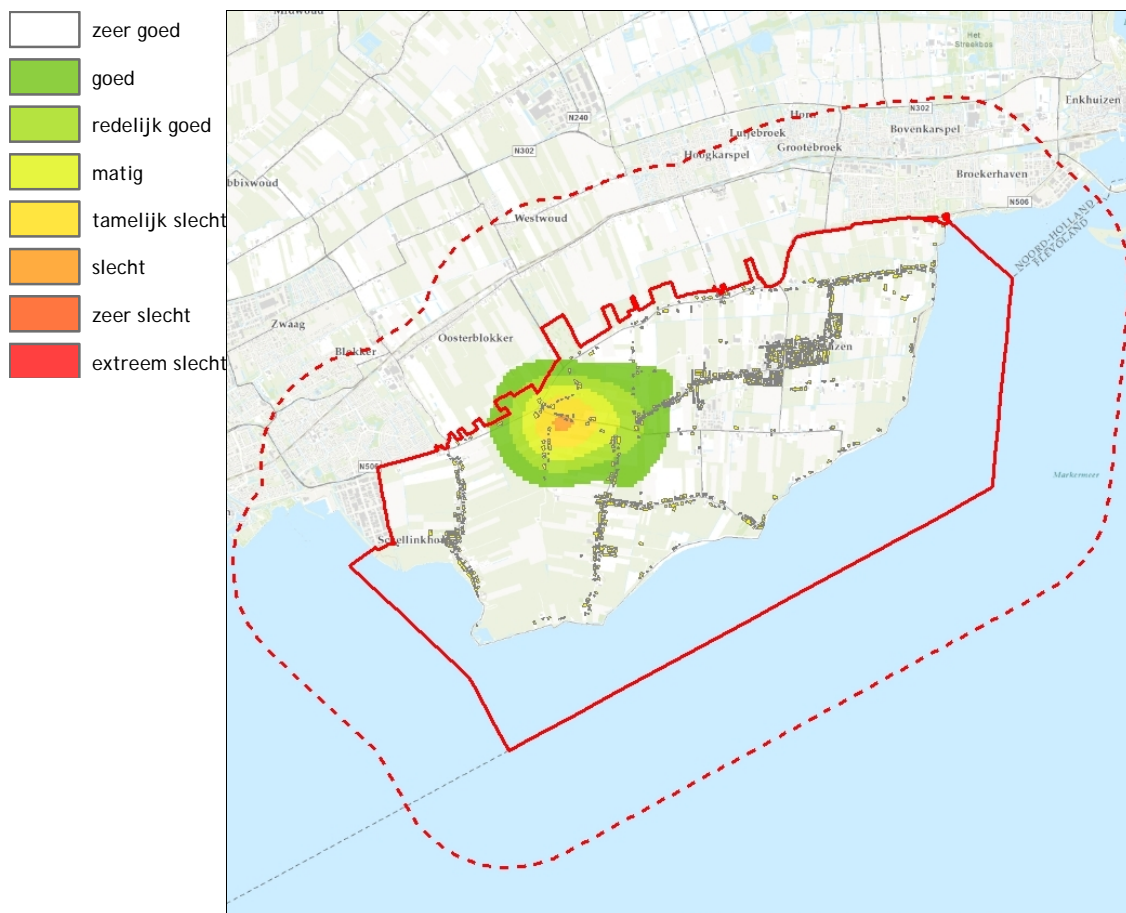
Uit de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied blijkt dat het woon- en leefklimaat in het bestemmingsplangebied in alternatief 2A overeenkomstig het woon- en leefklimaat in alternatief 1 is. In figuur 7 is de verspreiding van de geurbelasting in alternatief 2A weergegeven. In bijlage 5 is de figuur op een grotere schaal weergegeven.

Figuur 7. Geurbelasting in alternatief 2A

Alternatief 2B

Ook in alternatief 2B is het woon- en leefklimaat in het bestemmingsplangebied overeenkomstig het woon- en leefklimaat in alternatief 1, zo blijkt uit de resultaten van het verspreidingsmodel V-stacks gebied. In figuur 8 is de verspreiding van de geurbelasting in alternatief 2B weergegeven. In bijlage 6 is de figuur op een grotere schaal weergegeven.

Figuur 8. Geurbelasting in alternatief 2B

4.2.3

Beoordeling van de milieueffecten

In tabel 2 is de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven op geur opgenomen.

Tabel 2. Beoordeling van de milieueffecten, geur

	voornemen 2	alternatief 1	alternatief 2A	alternatief 2B
- toename van de geurbelasting	-	-	-	-
- toename van de geurhinder	-	-	-	-
++ : milieueffecten zijn zeer positief				
+ : milieueffecten zijn positief				
0 : milieueffecten zijn nihil				
- : milieueffecten zijn negatief				
-- : milieueffecten zijn zeer negatief				

In het voornemen, wanneer op de grondgebonden modelveehouderijbedrijven schapen worden gehouden, en de alternatieven neemt de geuremissie van de veehouderijbedrijven toe waardoor ook de geurbelasting toeneemt. Hierdoor neemt de geurhinder in het bestemmingsplangebied toe waardoor het woon- en leefklimaat in het bestemmingsplangebied afneemt. Het slechtste woon- en leefklimaat in het voornemen en de alternatieven is een slecht klimaat.

Zoals in het planMER is opgemerkt, mag de geurbelasting van een veehouderijbedrijf in de gemeente Drechterland bij een geurgevoelig gebouw ten hoogste 8,0 ou_E per kubieke meter lucht buiten de bebouwde kom zijn. Deze grenswaarde is van toepassing op voorgrondbelasting. Voor de gemeente Drechterland komt deze grenswaarde overeen met geurhinder 29%. Dit valt binnen het bereik van een slecht woon- en leefklimaat¹³. Op basis hiervan wordt, op grond de in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) opgenomen grenswaarden voor de voorgrondbelasting, een slecht woon- en leefklimaat in het landelijk gebied van de gemeente Drechterland nog aanvaardbaar geacht. Dit in overweging nemende zijn de milieueffecten wat betreft de toename van de geurbelasting en de geurhinder als negatief beoordeeld. De milieueffecten zijn niet als zeer negatief beoordeeld omdat het woon- en leefklimaat nog aanvaardbaar worden geacht.

4 . 2 . 4

M a a t r e g e l e n

In de planMER is opgemerkt dat de gemeente een verordening zoals bedoeld in de Wgv kan vast stellen. In een dergelijke verordening kunnen andere grenswaarden voor de voorgrondbelasting of te waarborgen afstanden tussen een veehouderijbedrijf en een geurgevoelig gebouw worden opgenomen. Op basis hiervan is het mogelijk om mogelijke problemen met geurhinder te beperken of te voorkomen. De gemeente heeft het voornemen om een dergelijke verordening vast te stellen. Op dit moment wordt hiervoor het onderzoek uitgevoerd.

Overigens wordt opgemerkt dat de in het planMER vastgestelde overschrijdingen van de grenswaarden voor de voorgrondbelasting op zichzelf nog niet direct een probleem zijn. De milieueffecten van het voornemen en de alternatieven zijn bepaald op basis van de "worst case"-situatie. Dit betekent dat er binnen deze situatie in beginsel nog maatregelen mogelijk zijn om de effecten te beperken. Een voorbeeld van een mogelijke maatregel is het gebruiken van technieken die de geuremissie van veehouderijbedrijven beperken. Deze maatregelen zijn echter alleen op de schaal van afzonderlijke bedrijven te beoordelen.

4 . 3 G e u r (v a s t e a f s t a n d e n)

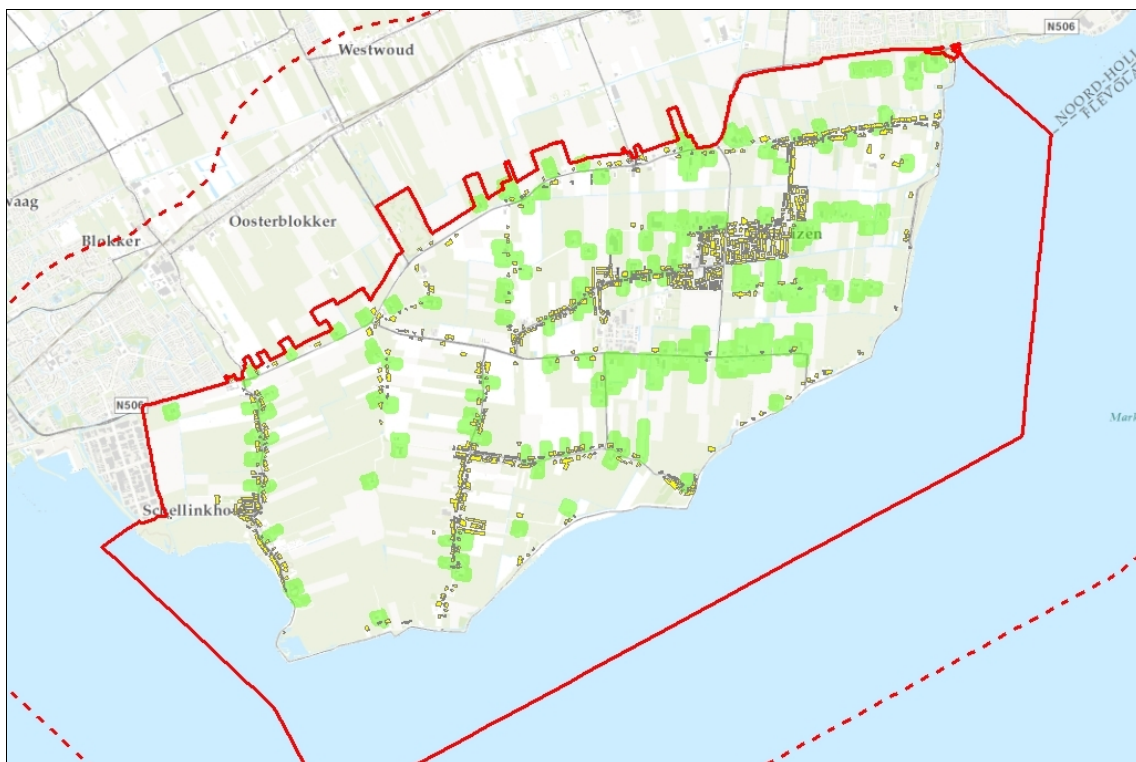
In het toetsingsadvies geeft de Commissie voor de m.e.r. ook het advies om inzicht te geven in mogelijk problemen, vanwege een overschrijding van de in de Wgv opgenomen afstanden, bij veehouderijbedrijven waar diersoorten worden gehouden waarvoor in bijlage 1 van de Rgv geen geuremissiefactoren zijn opgenomen. De belangrijkste diersoort waarvoor geen factoren zijn opgenomen, is melkrundvee.

¹³ Infomil (2007). Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij. Infomil, Den Haag, 2007.

Op basis van het onderzoek dat wordt uitgevoerd voor de door de gemeente vast te stellen verordening zoals bedoeld in de Wgv moet ook inzicht verkregen worden in mogelijk problemen bij veehouderijbedrijven waar diersoorten worden gehouden. Omdat dit onderzoek dus al wordt uitgevoerd is het niet zinvol geacht om een dergelijk onderzoek ook voor de planMER uit te voeren.

Om toch in het algemeen inzicht te krijgen is voor het planMER wel onderzoek uitgevoerd naar de mogelijk problemen in voornemen 2 (veeteelt). Hiervoor is om de agrarische bouwvlakken bij grondgebonden modelveehouderijbedrijven een zone van 50 meter opgenomen. Dit is de afstand die op grond van de Wgv tussen een veehouderijbedrijf waar diersoorten worden gehouden waarvoor in bijlage 1 van de Rgv geen geuremissiefactoren zijn opgenomen en een geurgevoelig gebouw buiten de bebouwde kom gewaarborgd moet worden.

Uit de resultaten blijkt dat er in het voornemen een groot aantal vlakken waarbinnen de gronden zijn bestemd voor wonen, binnen de zone van 50 meter liggen. Dit betekent dat in beginsel de vestiging of uitbreiding van deze bedrijven wordt beperkt. In figuur 9 zijn de 50 meter-zones en de vlakken waarbinnen de gronden zijn bestemd voor wonen weergegeven. In bijlage 7 is de figuur op een grotere schaal weergegeven.

Figuur 9. Grondgebonden modelveehouderijbedrijven met een zone van 50 meter om het agrarisch bouwvlak (groene vlakken) en vlakken die zijn bestemd voor wonen (gele vlakken)

Bestrijdings- middelen 5

5.1

Inleiding

Kader 4. Advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage, bestrijdingsmiddelen

"De Commissie vindt het essentieel voor het besluit:

- *dat de grond- en oppervlaktewaterkwaliteit wordt gekwantificeerd op basis van de bestaande informatie, zowel voor de huidige situatie, de autonome ontwikkeling, als bij de verschillende alternatieven;*
- *dat wordt beschreven aan welke criteria de boom- en fruitteelt op termijn moeten voldoen om aan de eisen van de KRW te kunnen voldoen;*
- *dat wordt aangegeven welke ruimtelijke maatregelen nu al getroffen kunnen/moeten worden en welke effecten van deze maatregelen verwacht mogen worden."*

In het onderzoek dat voor het planMER is uitgevoerd is opgemerkt dat onjuist gebruik of opslag van gewasbeschermingsmiddelen kunnen leiden tot bodemverontreiniging. Bij het beoordelen van de milieueffecten op de bodem is dit als risico overwogen. Uit het concept van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. blijkt dat de commissie van mening is dat ook de milieueffecten van gewasbeschermingsmiddelen op de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater moeten worden omschreven en beoordeeld.

5.2 Gewasbeschermingsmiddelen

Het voornemen en de alternatieven in de voorliggende aanvulling op het planMER worden wat betreft gewasbeschermingsmiddelen beoordeeld op afname van de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. Voor het onderzoek hiervoor is gebruik gemaakt van het onderzoek Gewasbeschermingsmiddelen 2011 - 2015¹⁴ van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HNNK). Het HNNK is de waterbeheerder binnen het bestemmingsplangebieden.

In het onderzoek wordt de kwaliteit van het water beoordeeld op basis van de grenswaarden voor de kwaliteit van oppervlaktewater zoals opgenomen in de Kaderrichtlijn Water (KRW). Meer in het bijzonder zijn deze waarden vastge-

¹⁴ <http://hnk-water.nl/gbm/>

steld in het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water 2009 (Bkmw) en de Regeling monitoring kaderrichtlijn water 2010.

HHNK meet door middel van waterkwaliteitsonderzoeken de waterkwaliteit. In het algemeen heeft de emissie van bestrijdingsmiddelen en gewasbeschermingsmiddelen (vanwege het gebruik van deze middelen) een negatief effect op de kwaliteit van het water. Ook in het landelijke gebied van Drechterland is hiervan sprake.

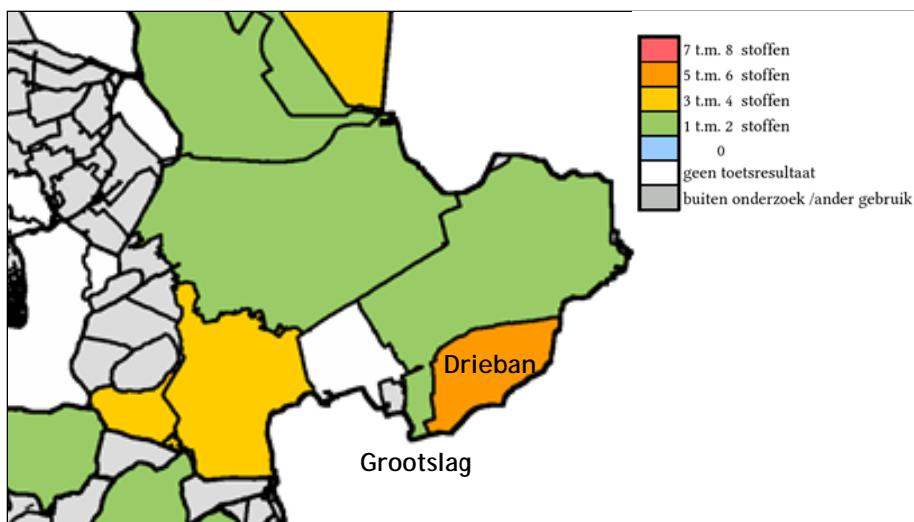
De emissie wordt veroorzaakt tijdens de toepassing, door uit- en afspoeling van middelen van het perceel waarop het is toegepast en door lekkage van het erf tijdens het behandelen van producten op dit erf, afregenen van stoffen van machines en werktuigen en van kisten op het erf en door lozing van resten van ontsmettingsbaden, aangemaakte middelen en reinigingsvloeistoffen die verontreinigd zijn met bestrijdingsmiddelen. Toezichthouders van gemeente, NVWA en van het waterschap zien toe op het zorgvuldig gebruik van bestrijdingsmiddelen door de agrariërs. Hiertoe is de volgende wet- en regelgeving van toepassing. De nationale toelating en het wettelijk gebruiksvoorschrift is middelspecifiek geregeld in de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Het overig zorgvuldig handelen is geregeld in het Activiteitenbesluit. Opgemerkt moet worden dat zelfs bij het volledig en juist toepassen van de wet- en regelgeving door agrariërs er toch normoverschrijding van de waterkwaliteitsnormen kan optreden. Dit wordt veroorzaakt doordat bij de toelating uitsluitend wordt uitgegaan van modelsituaties en optimale (model)omstandigheden die niet altijd praktisch aanwezig zijn (bij de toelating wordt uitgegaan van de virtuele situatie dat er geen bestrijdingsmiddelen worden geïmiteerd vanaf het erf) en er door de toelatingsinstantie van andere ecologische waterkwaliteitsdoelstellingen wordt uitgegaan dan de waterschappen op grond van de Kaderrichtlijn water (Bkmw en Rkmw) moeten toepassen.

5 . 2 . 1

R e f e r e n t i e s i t u a t i e

Bestaande situatie

Uit de resultaten van het onderzoek gewasbeschermingsmiddelen 2011-2015 van het HHNK blijkt dat er in het bestemmingsplangebied Drechterland Zuid voor een aantal gewasbeschermingsmiddelen de grenswaarde in het oppervlaktewater wordt overschreden. In figuur 10 is het aantal stoffen dat aan bestrijdingsmiddelen in het beheersgebied van HHNK in de periode 2011-2012 normoverschrijdend is aangetroffen weergegeven.

Figuur 10. Aantal normoverschrijdende middelen in Drieban en Grootslag (bron: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier: <http://hnk-water.nl/gbm/>)

Het plangebied Drechterland Zuid valt in het onderzoek van het HHNK in twee deelgebieden: polder Grootslag en polder Drieban. Zowel in deelgebied Grootslag als Drieban wordt het dominante grondgebruik aangeduid als 'overige teelten'. Daaronder valt ook de boom- en fruitteelt.

In deelgebied polder Grootslag komen twee stoffen voor die de norm overschrijden. Het betreft de stoffen Carbendazim en Imidacloprid. Deze beide stoffen overschrijden ook in deelgebied polder Drieban de norm. Daarnaast komen in polder Drieban nog 3 stoffen voor die de norm overschrijden, namelijk: Pyraclostrobine, Methyl-pirimifos en Thiacloprid.

In tabel 3 en tabel 4 is een overzicht opgenomen in welke mate de stoffen voorkomen en de norm overschrijden.

Tabel 3. Normoverschrijdende stoffen in polder Grootslag

stof	functie	norm (ug/l)	max. gemeten concentratie (ug/l)	max. norm overschrijding
Carbendazim	fungicide	0,6	0,82	1,4
Imidacloprid	insecticide	0,06	0,08	1,3

Tabel 4. Normoverschrijdende stoffen in polder Drieban

stof	functie	norm (ug/l)	max. gemeten concentratie (ug/l)	max. norm overschrijding
Carbendazim	fungicide	0,6	1,00	1,7
Imidacloprid	insecticide	0,06	0,08	1,3
Pyraclostrobine	fungicide / groeieregulator	0,02	0,07	3,5
Methyl-pirimifos	insecticide	0,0005	0,02	40
Thiacloprid	insecticide	0,02	0,05	2,5

Autonome ontwikkeling

Gewasbeschermingsmiddelen worden in het bestemmingsplan vooral gebruikt in de boom- en fruitteelt. Wijzigingen in het gebruik van agrarisch cultuurgronden, waarbij activiteiten gaan plaatsvinden waarbij intensiever gebruik van bestrijdingsmiddelen gaat plaatsvinden (wijziging van bijvoorbeeld grasland naar fruitteelt) leidt over het algemeen tot meer (risico voor) emissie van bestrijdingsmiddelen naar onder andere het oppervlaktewater.

In het bestemmingsplangebied is het voor alle agrarische bedrijven in beginsel mogelijk om hun agrarische activiteit te wijzigen naar boom- of fruitteelt. Dit is echter niet een verwachte ontwikkeling. De autonome ontwikkeling voor het effect van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is dan ook overeenkomstig de bestaande situatie.

5 . 2 . 2

Omschrijving van de milieueffecten

Voornemen

In voornemen 1 (boom- en fruitteelt) zijn in het bestemmingsplangebied 185 modeltuinbouwbedrijven gevestigd. Dit houdt in dat er in het bestemmingsplangebied meer gewasbeschermingsmiddelen ingezet kunnen worden. Dit leidt over het algemeen tot meer (risico voor) emissie van bestrijdingsmiddelen naar onder andere het oppervlaktewater, waardoor de kwaliteit van het water niet aan de KRW-normen voldoet.

Alternatieven

Voor het onderdeel van het effect ten gevolge van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen is er geen verschil tussen 1 en 2 (a en b). De alternatieven verschillen namelijk alleen wat betreft de ammoniakemissie van de veehouderijbedrijven. Voor het onderdeel gewasbeschermingsmiddelen worden de milieueffecten van de alternatieven hierna samen uiteengezet.

In alternatieven worden agrarische bedrijven in het weidevogelleefgebied zoals aangeduid in de PRVS van de provincie Noord-Holland, uitgesloten van de mogelijkheid hun agrarische activiteiten te wijzigen naar boom- en fruitteelt. Ook worden agrarische bedrijven in een zone van 200 meter langs de Westfriese Omringdijk uitgesloten van de mogelijkheid hun agrarische activiteiten te wijzigen naar boom- en fruitteelt in verband met de landschappelijke waarde van de dijk. Dit houdt in dat er, ten opzichte van het voornemen waarin deze beperkingen niet gelden, minder gewasbeschermingsmiddelen zouden worden gebruikt. Aangezien slechts een klein deel van het plangebied is aangeduid als weidevogelleefgebied, of langs de Westfriese Omringdijk is gesitueerd, zou het effect ook navenant klein zijn. Desalniettemin betekent dit ten opzichte van het voornemen een vermindert risico op een negatief effect op het grond- en oppervlaktewater.

5.2.3

Beoordeling van de milieueffecten

In het voornemen is het in principe mogelijk dat alle 185 agrarische bedrijven zich toeleggen op boom- en fruitteelt. Dit resulteert in een vergroot risico voor emissie van bestrijdingsmiddelen naar onder andere het oppervlaktewater, waardoor de kwaliteit van het water niet aan de KRW-normen kan voldoen.

Tabel 5. Beoordeling van de milieueffecten, kwaliteit grond- en oppervlaktewater door gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.

	voornemen	alternatieven
- afname van de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater door gewasbeschermingsmiddelen	-	-

++ : milieueffecten zijn zeer positief
+ : milieueffecten zijn positief
0 : milieueffecten zijn nihil
- : milieueffecten zijn negatief
-- : milieueffecten zijn zeer negatief

5.2.4

Maatregelen

De Commissie voor de m.e.r. geeft in haar eindconcept toetsingsadvies op de planMER Drechterland-Zuid aan dat in de planMER aangegeven dient te worden welke ruimtelijke maatregelen nu al getroffen kunnen/moeten worden en welke effecten van deze maatregel verwacht mogen worden.

De meest voor de hand liggende (ruimtelijke) maatregel is in het bestemmingsplan teeltvrije zones langs watergangen te verwerken om zo de emissie van bestrijdingsmiddelen naar het oppervlaktewater te voorkomen. Bijvoorbeeld door de waterloop op de verbeelding breder weer te geven, of door in de regels eisen te stellen aan het grondgebruik langs waterlopen¹⁵. Hoewel dit een mogelijke maatregel, is het de vraag of deze maatregel en mogelijk en of wenselijk is.

Naast deze ruimtelijke maatregel in het bestemmingsplan zijn ook technische maatregelen denkbaar. Door specialisatie en intensivering in teelten zullen meer mogelijkheden ontstaan om technische maatregelen te nemen om emissie te voorkomen door de erfinrichting aan te passen en opvang- en zuiveringsvoorzieningen te (laten) realiseren. De gemeente moet hier op toezien voor zover dit met het regels van het Activiteitenbesluit milieubeheer valt af te dwingen. Bovenwettelijke maatregelen en aanpassingen zullen in overleg en met stimuleringsmaatregelen kunnen plaatsvinden.

¹⁵ Zie ook: MER bestemmingsplan Buitengebied gemeente Zundert, gemeente Zundert, 2011.

S a m e n v a t t i n g

6

Inleiding

De gemeente Drechterland heeft het voornemen een nieuw bestemmingsplan voor - in hoofdlijnen - de gronden ten zuiden van de Lageweg-Blokdijk-De Hout (N506) van de gemeente vast te stellen: het bestemmingsplan Drechterland Zuid. Het bestemmingsplan is er vooral op gericht de bestaande situatie in het bestemmingsplangebied te behouden en te versterken. Hiervoor is het ook noodzakelijk dat het bestemmingsplan ook mogelijkheden biedt voor ontwikkelingen. Op deze manier kunnen een levendig landelijk gebied en levendige dorpen gewaarborgd worden.

Voor het bestemmingsplan Drechterland Zuid is ook het opstellen van een milieueffectrapport (planMER) nodig. Een dergelijk rapport biedt inzicht in de verschillende milieueffecten van de ontwikkelingen die op grond van het bestemmingsplan mogelijk zijn. Op basis van dit planMER kan een verantwoorde keuze worden gemaakt over welke ontwikkelingen wel en welke niet mogelijk gemaakt (kunnen) worden.

Het opstellen van een planMER voor het bestemmingsplan Drechterland Zuid is nodig omdat het bestemmingsplan een kader biedt voor zogenoemde "m.e.r.-(beoordelings)plichtige" activiteiten" op grond van de Wet milieubeheer. Daarbij moet voor het bestemmingsplan op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 ook een zogenoemde "passende beoordeling" worden uitgevoerd. Ook op basis hiervan moet een planMER worden opgesteld.

Onderdeel van het opstellen van een planMER is de toetsing van het ontwerp van het planMER door de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie voor de m.e.r.). Op grond van de Wet milieubeheer (Wm) moet deze toetsing plaatsvinden. Op 2 mei 2013 heeft de commissie het concept van het toetsingsadvies beschikbaar gesteld. Over dit concept van het toetsingsadvies heeft op 8 mei 2013 overleg tussen de commissie en de gemeente plaatsgevonden. Uit het overleg blijkt dat de commissie waardering heeft voor het opgesteld planMER: het biedt in het algemeen goed inzicht in de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven hiervoor. Daarbij is de commissie ook van mening dat op vier onderdelen een aanvulling op het planMER nodig is om bij het besluit over het vaststellen van het bestemmingsplan een verantwoorde keuze te kunnen maken. Naar de mening van de commissie is de volgende aanvulling nog nodig:

- *"een beschrijving van de milieugevolgen van een uitbreiding van het bedrijventerrein in cumulatie met de gevolgen van de rest van het voornemen";*

- "een analyse die aantoont dat de ammoniakdepositie van het voornemen de natuurlijke kenmerken van omliggende Natura 2000-gebieden niet aantast";
- "een beeld van de gevolgen van de actuele en toekomstige geurbelasting voor een goed woon- en leefklimaat en een beeld van eventuele knelpunten bij bedrijven waarvoor vaste afstanden gelden";
- "informatie over bestrijdingsmiddelen in grond- en oppervlaktewater, over randvoorwaarden die daarvoor gelden en over maatregelen om de verspreiding en de effecten ervan in te perken".

Door de gemeente is de keuze gemaakt om het planMER op deze onderdelen aan te vullen. Hiervoor is een afzonderlijk rapport opgesteld. Het planMER voor het bestemmingsplan Drechterland Zuid betreft dan ook:

- een hoofdrapport: Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER;
- een aanvullend rapport: Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling.

De voorliggende samenvatting is een samenvatting van de planMER en de aanvulling hierop naar aanleiding van het concept van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.

Voornemen en alternatieven

Zoals opgemerkt, heeft de gemeente Drechterland het voornemen om het bestemmingsplan Drechterland Zuid vast te stellen. Op grond van dit bestemmingsplan wil de gemeente de agrarische bedrijven in het bestemmingsplangebied ruimte bieden voor ontwikkeling. Deze ruimte wil de gemeente bieden door onder andere het vergroten van de agrarische bouwvlakken tot 2 hectare bij de bedrijven mogelijk te maken. Binnen deze bouwvlakken kunnen de bedrijven uitbreiden. Binnen de bouwvlakken van 2 hectare kunnen de bedrijven zo groot worden dat er sprake is van een overschrijding van de in de Wet milieubeheer opgenomen "drempelwaarden". Een belangrijke "drempelwaarde" die hierbij overschreden kan worden, is de toename van het aantal stuks vee dat op de bedrijven gehouden kan worden. Als voorbeeld: de "drempelwaarde" voor melkrundvee is 200 stuks melk-, kalf-, en zoogkoeien ouder dan 2 jaar. Een overschrijding hiervan is binnen een bouwvlak van 2 hectare eenvoudig mogelijk.

In het advies van de Commissie voor de m.e.r. over de manier waarop het onderzoek voor de planMER moet worden uitgevoerd, merkt de commissie op dat in het planMER "*uitgegaan moet worden van wat het plan maximaal mogelijk maakt*". Dit betekent dat het uitgangspunt voor het onderzoek de zogenoemde "worst case"-situatie is. Dit is de situatie waarbij alle mogelijkheden op grond van het bestemmingsplan helemaal worden gebruikt.

Op basis van het advies van de commissie zijn voor het planMER twee "worst case"-situaties onderscheiden:

1. De situatie waarbij alle agrarische bedrijven tuinbouwbedrijven zijn en waarbij alle agrarische cultuurgronden worden gebruikt voor boom- en fruitteelt.
2. De situatie waarbij alle agrarische bedrijven veehouderijbedrijven zijn.

Deze twee situaties zijn twee verschillende uitwerkingen van het voornemen in het planMER (achtereenvolgens voornemen 1 (boom- en fruitteelt) en voornemen 2 (veeteelt)). Om misverstanden te voorkomen: hierna zijn deze twee uitwerkingen soms samen "het voornemen" genoemd. Het zijn namelijk twee verschillende uitwerkingen van hetzelfde voornemen.

Omdat deze situaties "worst case"-situaties in theorie zijn, zullen deze in de praktijk zeer waarschijnlijk niet voorkomen: de kans dat alle agrarische bedrijven zich als veehouderijbedrijf ontwikkelen en daarbij ook alle mogelijkheden gebruiken, is zeer klein. Omdat het situaties op basis van theorie zijn, zijn voor de twee "worst case"-situaties modellen ontwikkeld. In deze modellen worden alle mogelijkheden op grond van het (voorontwerp)bestemmingsplan gebruikt.

Wanneer de milieueffecten van het voornemen in een planMER als (zeer) negatief worden beoordeeld en het bestemmingsplan op basis hiervan niet uitvoerbaar is, moeten in het planMER alternatieven voor het voornemen worden opgenomen. Zoals uit tabel A hierna blijkt zijn enkele van de milieueffecten van voornemen 1 en voornemen 2 als (zeer) negatief beoordeeld. In het planMER was het dan ook nodig om alternatieven voor het voornemen op te nemen. In het planMER zijn twee alternatieven opgenomen.

Tabel A. Beoordeling van de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven

	voornemen 1	voornemen 2	alternatief 1	alternatief 2A	alternatief 2B
landschap					
- verandering van de landschapsstructuur	--	n.v.t.	0/-	0/-	0/-
natuur - EHS, weidevogelleefgebieden en beschermde plant- en diersoorten					
- Ecologische Hoofdstructuur	-	-	0	0	0
- weidevogelleefgebied	--	0/-	0	0	0
- beschermde plant- en diersoorten	0/-	0/-	0/-	0/-	0/-
natuur - Natura 2000-gebieden					
- oppervlakteverlies en versnippering	0	0	0	0	0
- verzuring en vermesting	0	--	0	0	0
- verdroging	0	0	0	0	0
- verstoring door licht, geluid of trillingen	0	0	0	0	0
- optische verstoring	0	0	0	0	0
geur					
- toename van de geurbelasting	n.v.t.	-	-	-	-
- toename van de geurhinder	n.v.t.	-	-	-	-
bodem					
- afname van de kwaliteit van de bodem	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
water					
- afname van de kwaliteit van het oppervlaktewater	-	0	-	-	-
- afname van de kwantiteit van het oppervlaktewater	-	0	-	-	-
- afname van de kwaliteit van het grondwater	-	0	-	-	-
cultuurhistorie					
- afname archeologische waarden	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
lucht					
- toename van het aantal overschrijdingen fijnstof	n.v.t.	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
geluidhinder					
- toename van de geluidhinder	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
verkeer					
- toename van de verkeersdruk	n.v.t.	0/-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
- afname van de verkeersveiligheid	n.v.t.	0/-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
gezondheid					
- toename van het risico voor de gezondheid	n.v.t.	0/-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

++ : milieueffecten zijn zeer positief; + : milieueffecten zijn positief; 0 : milieueffecten zijn neutraal; - : milieueffecten zijn negatief; -- : milieueffecten zijn zeer negatief

Uit de beoordeling van de milieueffecten van voornemen 1 en voornemen 2 blijkt dat er vooral milieueffecten op het landschap en de natuur worden verwacht. De milieueffecten op het landschap zijn als zeer negatief beoordeeld door de afname van het open beeld van het landschap (voornemen 1). De milieueffecten op de natuur zijn als (zeer) negatief beoordeeld door:

- ook de afname van de openheid van het gebied (voornemen 1 en voornemen 2);
- de toename van de ammoniakdepositie (voornemen 2).

Vooraf het milieueffect wat betreft de toename van de ammoniakdepositie is hierbij een probleem voor het vaststellen van het bestemmingsplan Drechteland Zuid. Door deze toename zijn zogenoemde "significant negatieve effecten" op Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten. Dit betekent dat het (voorontwerp)bestemmingsplan op basis van het voornemen in strijd is met de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) en dan ook niet zo kan worden vastgesteld. Omdat deze "significant negatieve effecten" niet zijn uit te sluiten, is ook het uitvoeren van een "passende beoordeling" nodig.

Zoals opgemerkt, zijn op basis hiervan in het planMER twee alternatieven opgenomen:

1. Alternatief 1. Dit alternatief wijkt op de volgende onderdelen af van het voornemen:
 - Door het opnemen van regels in het bestemmingsplan is een verdichting van het open beeld van het landschap binnen een kwaliteitszone van 200 meter (op grond van het Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk van de provincie Noord-Holland) bij de Westfriese Omringdijk niet mogelijk.
 - Door het opnemen van regels in het bestemmingsplan is een verdichting van het open beeld binnen de weidevogelleefgebieden (op grond van de Provinciale Ruimtelijke Verordening Structuurvisie van de provincie Noord-Holland) niet mogelijk.
 - Door het opnemen van regels in het bestemmingsplan is een toename van de ammoniakemissie van veehouderijbedrijven in vergelijking met de bestaande situatie en daardoor een toename van de ammoniakdepositie niet mogelijk.
2. Alternatief 2. Dit alternatief is als alternatief 2A en alternatief 2B uitgewerkt. Alternatief 2A is in beginsel overeenkomstig alternatief 1 maar in alternatief 2A is voor die veehouderijbedrijven waarvan het bouwvlak op basis van zogenoemde "keukentafelgesprekken" kan worden vergroot een hogere ammoniakemissie mogelijk. Op basis hiervan wordt de uitbreiding van deze bedrijven mogelijk gemaakt. Deze uitbreiding is in alternatief 1 eigenlijk niet mogelijk omdat de ammoniakemissie is beperkt tot de bestaande situatie.
Alternatief 2B is in beginsel overeenkomstig alternatief 2A maar hierin is voor de andere veehouderijbedrijven (dan die bedrijven waarvan het bouwvlak op basis van "keukentafelgesprekken" wordt vergroot) een 5%

hogere ammoniakemissie ten opzichte van de bestaande situatie mogelijk.

Belangrijk om hierbij op te merken is dat de ammoniakemissie in de bestaande situatie is bepaald op basis van het aantal dieren dat werkelijk op de veehouderijbedrijven aanwezig waren op het moment dat het onderzoek voor de planMER werd uitgevoerd. De ammoniakemissie is niet bepaald op basis van het aantal stuks vee dat op grond van een vergunning of melding op een veehouderijbedrijf mag worden gehouden. Dit betekent dat de in de regels van het bestemmingsplan opgenomen ammoniakemissie lager is dan de emissie op grond van de vergunning of melding.

Beoordeling van de milieueffecten

In tabel A is de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven opgenomen. Zoals opgemerkt blijkt hieruit dat (een deel van) de milieueffecten op het landschap en de natuur als (zeer) negatief zijn beoordeeld. Door de maatregelen zoals die zijn uitgewerkt in de alternatieven zijn de milieueffecten van de alternatieven op deze onderdelen als nihil tot negatief beoordeeld. Door de beoordeling van het milieueffect op Natura 2000-gebieden als nihil kunnen "significant negatieve effecten" worden uitgesloten. Wat dit betreft is het (ontwerp)bestemmingsplan dan ook niet in strijd met de Nbw en kan deze worden vastgesteld.

Opgemerkt moet worden dat op 25 april 2013 een wijziging van de Nbw in werking is getreden. Samengevat betekent deze wijziging referentiesituatie in vergelijking waarmee de toename van de ammoniakdepositie in het voornemen en de alternatieven moet worden bepaald is gewijzigd.

Voor de inwerkingtreding van de wijziging van de Nbw op 25 april 2013 was de referentiesituatie de werkelijk bestaande situatie op de referentiedatum. Dit betekent dat de ammoniakemissie van de veehouderijbedrijven in de referentiesituatie bepaald moest worden op basis van het aantal stuks vee dat werkelijk gehouden werd op de referentiesituatie. Dit in tegenstelling tot, als voorbeeld: het aantal stuks vee dat op grond van een vergunning of melding gehouden mocht worden op de referentiedatum.

Na de inwerkingtreding lijkt het dat de referentiesituatie de (planologisch-juridische) situatie op grond van het geldende bestemmingsplan moet zijn¹⁶. Het is op dit moment echter nog onduidelijk wat de referentiesituatie precies is. Op basis hiervan is het dan ook moeilijk om de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven wat betreft de ammoniakdepositie te beoordelen. Zoals het nu beoordeeld kan worden, lijkt het dat de referentiesituatie de bestaande situatie op basis van de verleende omgevingsvergunning op

¹⁶ http://www.commissiemer.nl/docs/cms/art_19_kd_nbw_brief.pdf

de referentiesituatie moet zijn¹⁷. Op basis hiervan worden de milieueffecten van het voornemen en de alternatieven wat betreft de toename van de ammoniakdepositie zoals die in het planMER zijn bepaald waarschijnlijk overschat. De vraag is echter of de milieueffecten zo worden overschat dat de milieueffecten ook anders beoordeeld moeten worden.

Dat op dit moment nog onduidelijk is wat de referentiesituatie precies is blijkt ook uit het concept van het toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r. en het overleg hierover. In een brief van 29 april 2013 heeft de Commissie voor de m.e.r. de minister van Infrastructuur en Milieu ook gevraagd de wijziging van de Nbw verder toe te lichten.

Advies

Uit de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen blijkt dat het bestemmingsplan op basis van het voornemen niet kan worden vastgesteld omdat deze in strijd is met de Nbw. Een bestemmingsplan op basis van één van de alternatieven kan in beginsel wel worden vastgesteld. Het advies is dan ook om het bestemmingsplan op basis van één van de alternatieven aan te passen.

De keuze voor één van de alternatieven is een keuze uit:

- a. Het op basis van de bestaande situatie beperken van de ammoniakemissie (en daarmee de ammoniakdepositie) en daardoor ook het beperken van de mogelijkheden voor het houden van vee. Op basis hiervan is een toename van één melk- of kalfkoe al niet mogelijk. Ook al is een toename van het aantal stuks vee op grond van een vergunning of melding wel mogelijk.
- b. Het aanvaarden van een beperkte toename van de ammoniakemissie (en ook hiermee de ammoniakdepositie). Op basis hiervan is ook een beperkte toename van het aantal stuks vee op een veehouderijbedrijf mogelijk.

Vooraf wordt hierbij opgemerkt dat in dit advies niet een uitspraak over een voorkeur voor één van de alternatieven is opgenomen. Het wel of niet bieden van bepaalde ontwikkelingsmogelijkheden op grond van het bestemmingsplan Drechterland Zuid is een keuze van de gemeenteraad. Zoals in de inleiding al is opgemerkt kan op basis van het planMER een verantwoorde keuze worden gemaakt over welke ontwikkelingen wel en welke niet mogelijk gemaakt (kunnen) worden. Bij deze keuze zijn behalve milieuoverwegingen (zoals die in het planMER zijn opgenomen) ook andere overwegingen belangrijk. Het past dan ook niet om in het planMER een uitspraak over een voorkeur op te nemen.

In alternatief 1 wordt de ammoniakemissie van agrarische bedrijven beperkt tot de ammoniakemissie op basis van de bestaande situatie. Dit betekent dat een toename van één stuks vee in beginsel al niet mogelijk is. Ook betekent

¹⁷ Uitspraak 201202866/1/R1 Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (<http://zoeken.rechtspraak.nl/detailpage.aspx?ljn=BZ9083>).

dit dat ontwikkelingen op basis van de zogenoemde “keukentafelgesprekken” die voor het bestemmingsplan Drechterland Zuid zijn geweest, wat betreft de veehouderijbedrijven, in beginsel niet mogelijk zijn. Hierbij kan worden opgemerkt dat deze ontwikkeling wat betreft de ammoniakemissie voor een deel waarschijnlijk wel mogelijk zijn door het gebruiken van stalgebouwen met een zeer beperkte ammoniakemissie. Dit is echter niet een onderwerp geweest tijdens de “keukentafelgesprekken” waardoor hierover, bij een keuze voor alternatief 1, dan ook aanvullende overleggen nodig zijn met de betreffende agrarische ondernemers. Zoals hiervoor al is opgemerkt lijkt door de wijziging van de Nbw van 25 april 2013 het beperken van de ammoniakemissie tot de bestaande emissie niet nodig. De wijziging is op dit moment echter nog onvoldoende duidelijk om te bepalen hoe sterk de ammoniakemissie beperkt moet worden. Alternatief 1 lijkt om dit moment wel te strikt te zijn.

De ontwikkeling op basis van de “keukentafelgesprekken” zijn in alternatief 2A sowieso wel mogelijk omdat voor de betreffende veehouderijbedrijven een beperkte toename van de ammoniakemissie wordt aanvaard. De ammoniakemissie van de andere agrarische bedrijven is beperkt tot de emissie op basis van de bestaande situatie. Omdat er in dit alternatief sprake is van een beperkte toename van de ammoniakemissie is er ook sprake van een beperkte toename van de ammoniakdepositie (op Natura 2000-gebieden). Door deze toename van de ammoniakdepositie is er in beginsel geen sprake van een overschrijding van de in het planMER gebruikte grenswaarde en de zogenoemde “kritische depositiewaarden” van de Natura 2000-gebieden en daardoor ook geen sprake van “significant negatieve effecten”.

Ook in alternatief 2B zijn de ontwikkelingen op basis van de ‘keukentafelgesprekken’ mogelijk. Daarbij is ook een beperkte toename van het aantal stuks vee op de andere veehouderijbedrijven mogelijk omdat voor deze bedrijven een beperkte toename van de ammoniakemissie wordt aanvaard (een toename van 5% in vergelijking met de bestaande situatie). Ook hierdoor is er in dit alternatief sprake van een toename van de ammoniakdepositie (op Natura 2000-gebieden). Ook in alternatief 2B is er in beginsel geen sprake van een overschrijding van de in het planMER gebruikte grenswaarde en de “kritische depositiewaarden” van de Natura 2000-gebieden en daardoor ook geen sprake van “significant negatieve effecten”.

Bij alternatief 2A en 2B moet wel uitdrukkelijk worden opgemerkt dat alleen de ammoniakdepositie op Natura 2000-gebieden is bepaald op basis van de veehouderij in het bestemmingsplangebied en de bestaande ammoniakdepositie. Deze ammoniakdepositie samen met de depositie vanwege andere plannen of projecten (buiten het bestemmingsplangebied) (de zogenoemde cumulatie) is niet bepaald. Samen met andere plannen of projecten kan er toch sprake zijn van een overschrijding van de in het planMER gebruikte grenswaarde of van de “kritische depositiewaarden”. Dit is een risico bij het vaststellen van het op basis van alternatief 2A en 2B aangepaste bestemmingsplan.

Hierbij kan nog worden opgemerkt dat de "worst case"-situatie die vooral in het voornemen is uitgewerkt alleen mogelijk is op grond van afwijking- en wijzigingsmogelijkheden in het (voorontwerp en ontwerp)bestemmingsplan. Als voorbeeld: het vergroten van het agrarisch bouwvlak tot 2 hectare is alleen mogelijk op grond van een wijziging van het bestemmingsplan. In het (voorontwerp en ontwerp)bestemmingsplan is in het algemeen bij de afwijking- en wijzigingsmogelijkheden onder andere als voorwaarde opgenomen dat *"de afwijking of wijziging alleen mogelijk is wanneer geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de milieusituatie"*. Op basis van de beoordeling van de milieueffecten in het voorliggende planMER is het advies om bij het gebruik van afwijking- en wijzigingsmogelijkheden deze voorwaarde ruim in te vullen. Dat wil zeggen dat bij het gebruik van de afwijking- of wijzigingsmogelijkheid een brede beoordeling van de milieueffecten van de afwijking of wijziging moet plaatsvinden. Het advies is om hierbij tenminste te beoordelen wat de milieueffecten zijn op of van:

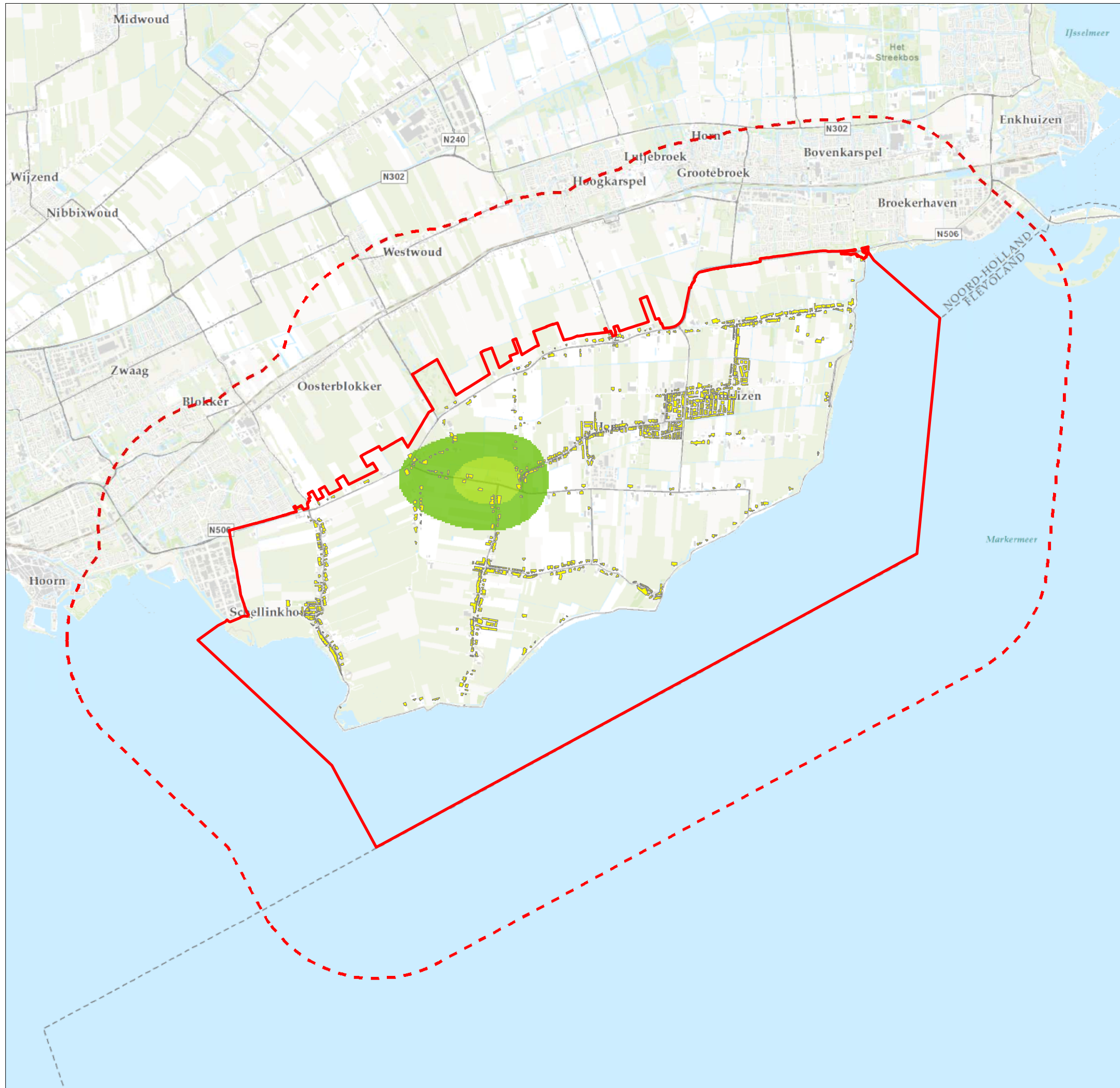
- het landschap en dan vooral wat betreft het open beeld van het landschap;
- de natuur en dan vooral wat betreft de stikstofemissie van de ontwikkeling en de stikstofdepositie (op Natura 2000-gebieden) die hiermee samenhangt;
- de geur wat betreft de geuremissie en de mogelijke geurhinder die hiermee samenhangt;
- het verkeer wat betreft de toename van de verkeersdruk;
- de gezondheid wat betreft de risico's voor de gezondheid vanwege vooral het houden van vee.

Op basis van de resultaten van de plan-m.e.r. kan vastgesteld worden dat het algemeen mogelijk maken van de ontwikkeling van agrarische bedrijven tot boom- en fruitteelt- of veeteeltbedrijven met een agrarisch bouwvlak van 2 hectare niet mogelijk is. Dit betekent niet per se dat de ontwikkeling van enkele agrarische bedrijven niet mogelijk is. Het vraagt echter om een afzonderlijke overweging per ontwikkeling.

B i j l a g e n

Bijlage 1:

Geur (woon- en leefklimaat) - bestaande situatie

Verklaring

- Bestemmingsplangebied
- Onderzoeksgebied
- Wonen

Geurbelasting in de bestaande situatie

geurbelasting (ouE/m³)

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

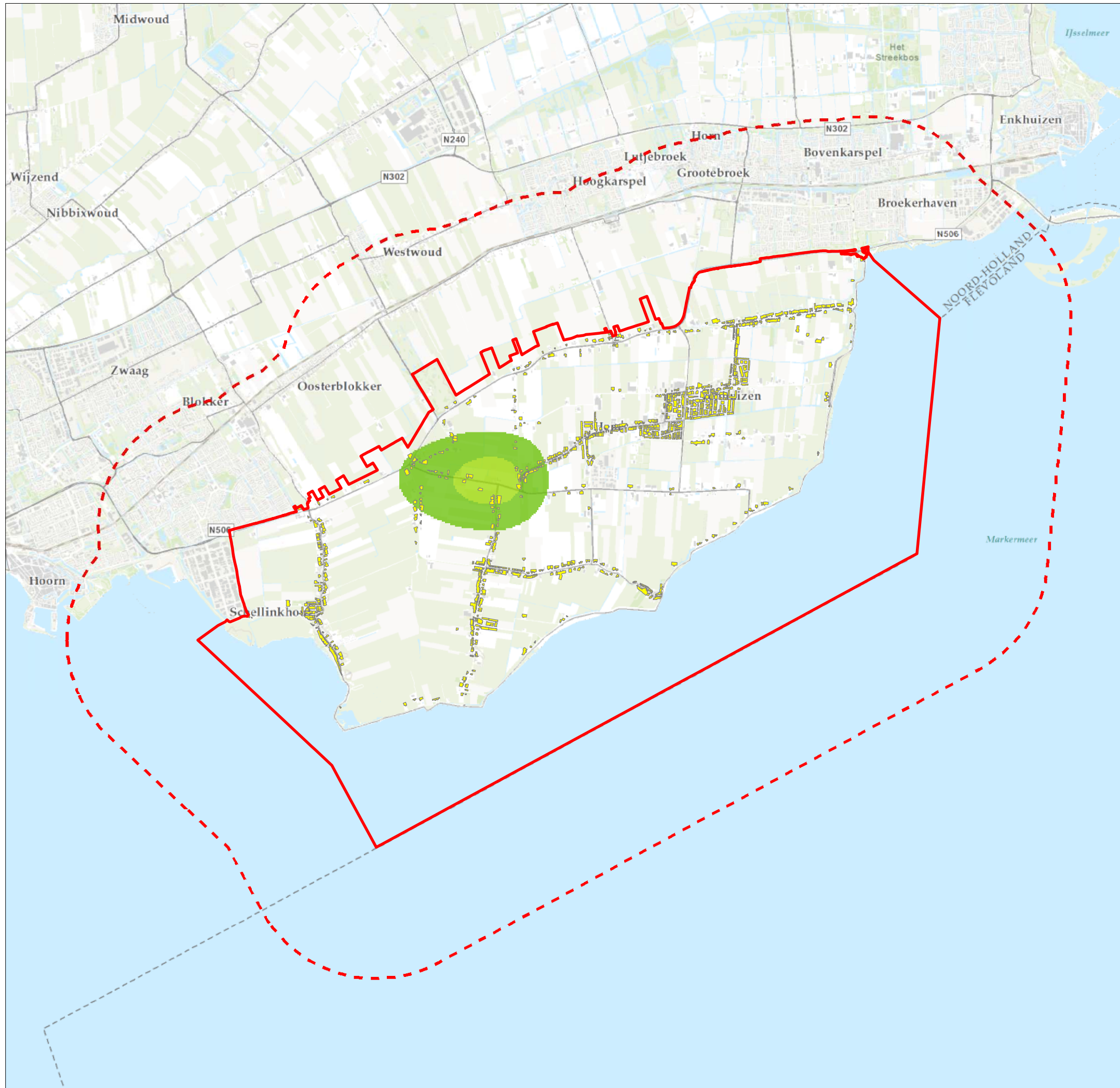
Gemeente Drechterland
Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling
Geur (woon- en leefklimaat) - bestaande situatie

Schaal 1:60.000
Bijlage 1

Bijlage 2:

Geur (woon- en leefklimaat) - voornemen

Verklaring

- Bestemmingsplangebied
- Onderzoeksgebied
- Wonen

**Geurbelasting in het voornemen
geurbelasting (ouE/m³)**

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

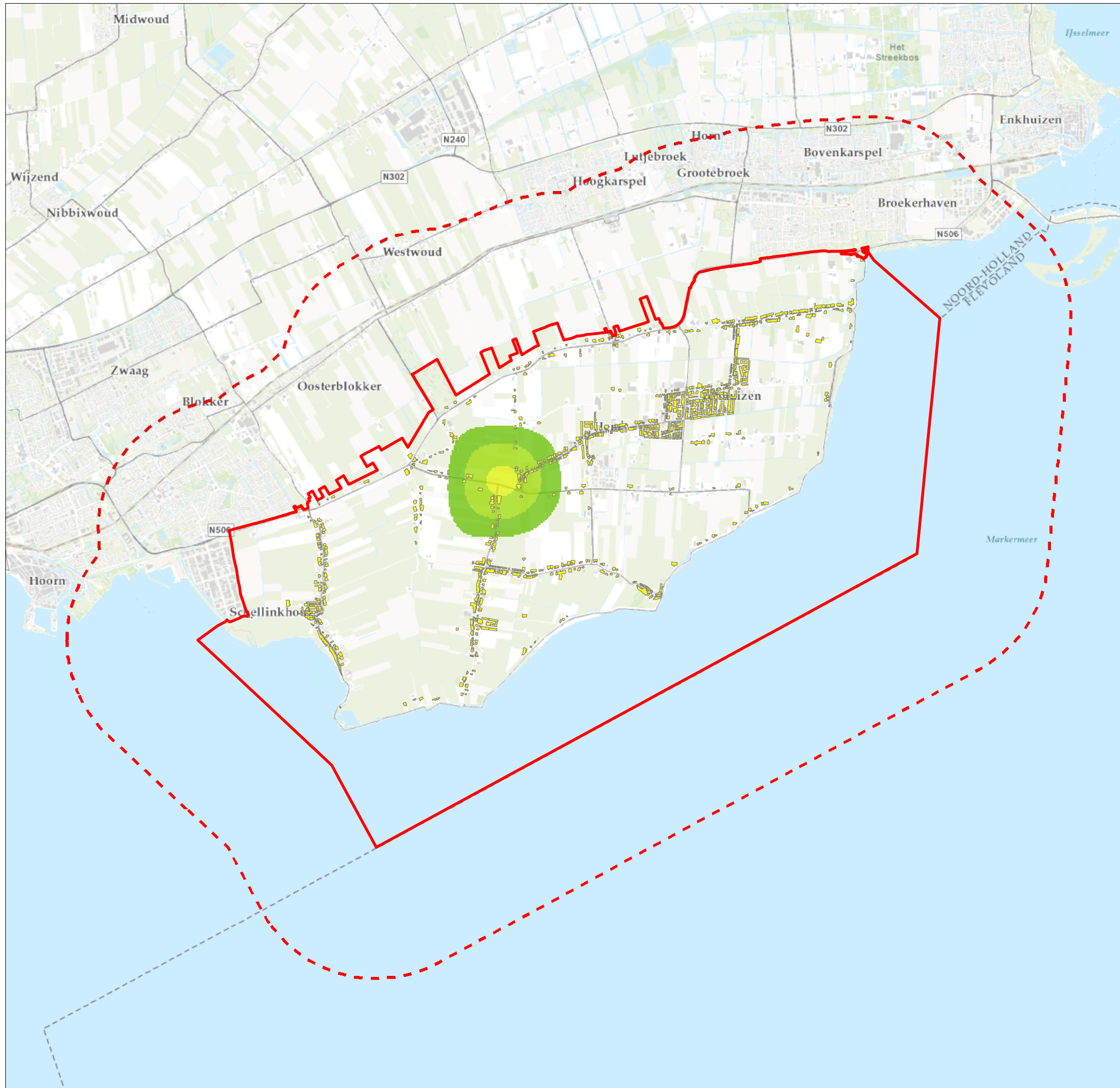
Gemeente Drechterland
 Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling
 Geur (woon- en leefklimaat) - voornemen

Schaal 1:60.000
Bijlage 2

B i j l a g e 3 :

G e u r (w o o n - e n l e e f k l i -
m a a t) - v o o r n e m e n m e t
s c h a p e n

Verklaring

- Bestemmingsplangebied
- Onderzoeksgebied
- Wonen

Geurbelasting in het voornemen met schapen

geurbelasting (ouE/m³)

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

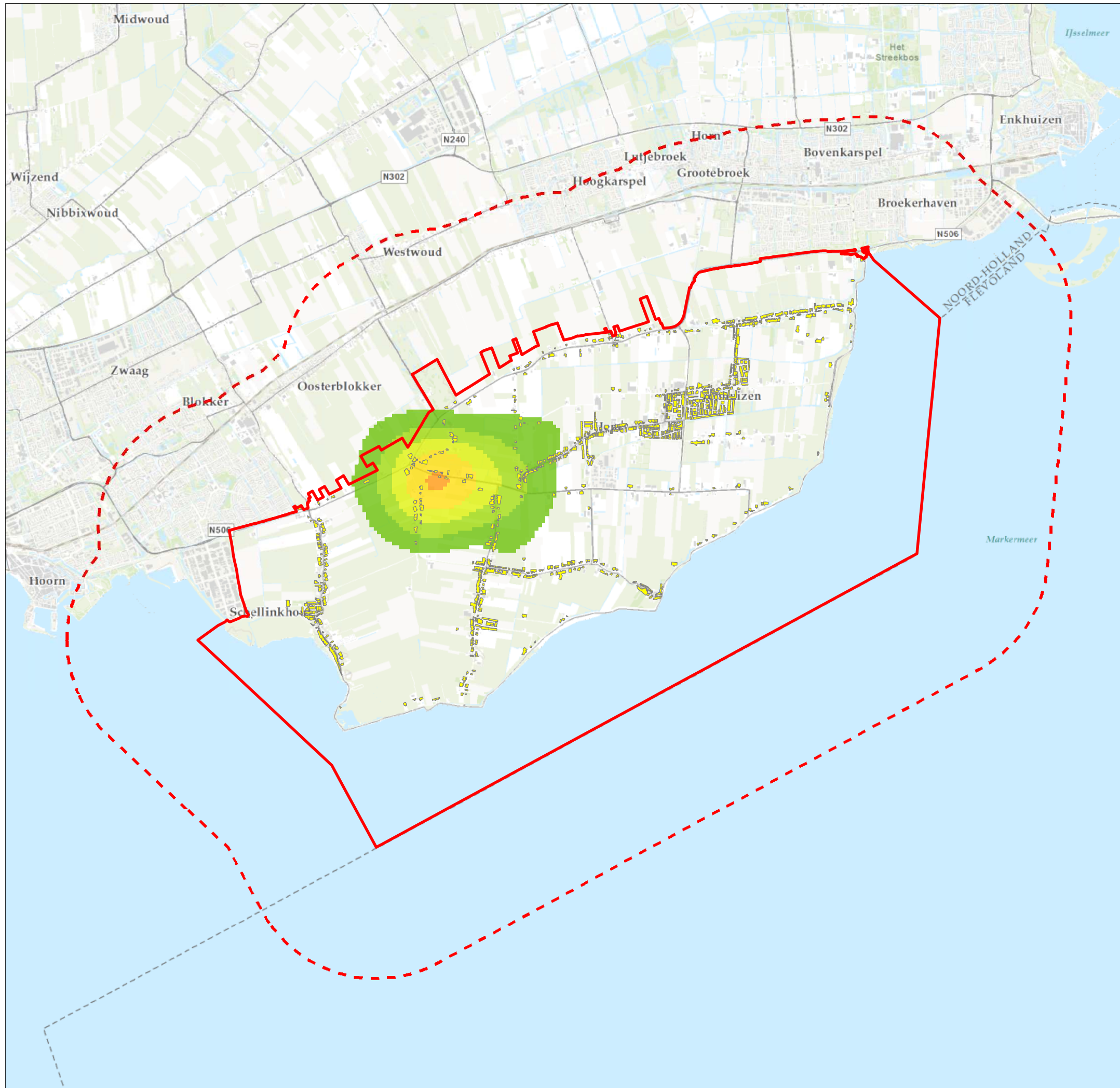
Gemeente Drechterland
Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling
Geur (woon- en leefklimaat) - voornemen met schapen

Schaal 1:60.000
Bijlage 3

Bijlage 4:

Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 1

Verklaring

- Bestemmingsplangebied
- Onderzoeksgebied
- Wonen

**Geurbelasting in alternatief 1
geurbelasting (ouE/m³)**

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

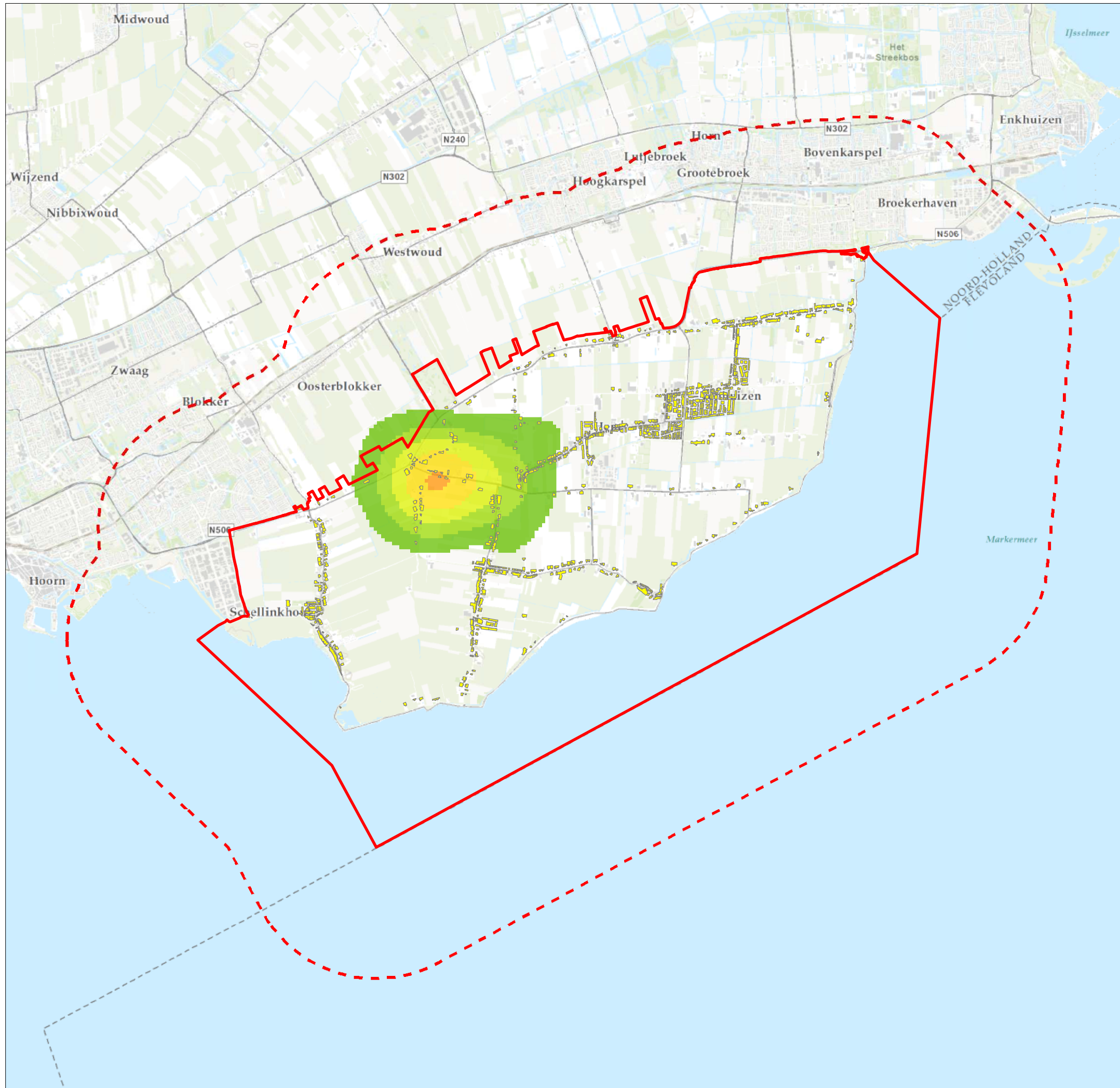
Gemeente Drechterland
 Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling
 Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 1

Schaal 1:60.000
 Bijlage 4

Bijlage 5:

Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 2A

Verklaring

- Bestemmingsplangebied
- Onderzoeksgebied
- Wonen

Geurbelasting in alternatief 2A
geurbelasting (ouE/m³)

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

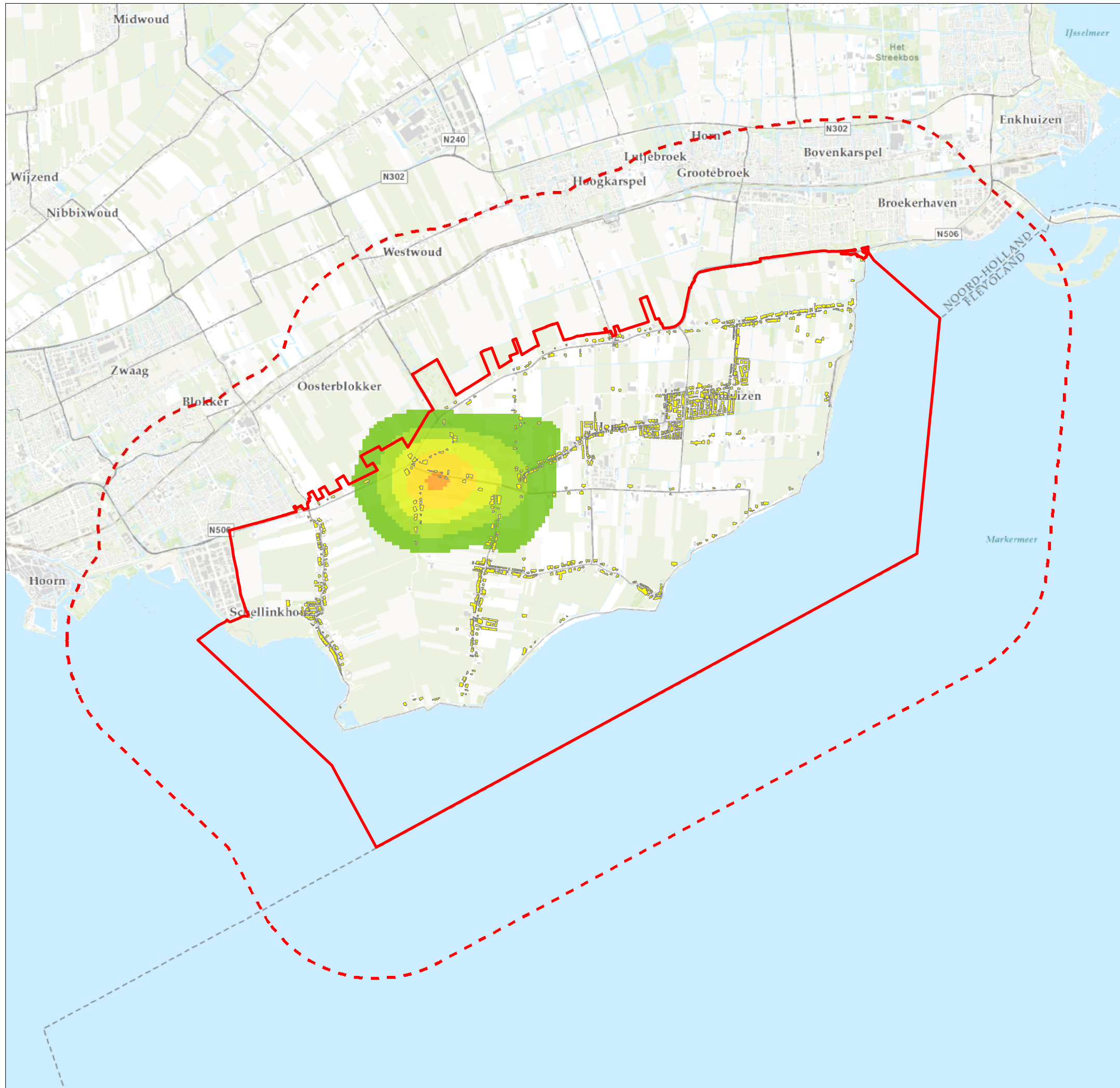
Gemeente Drechterland
 Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling
 Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 2A

Schaal 1:60.000
 Bijlage 5

B i j l a g e 6 :

G e u r (w o o n - e n l e e f k l i -
m a a t) - a l t e r n a t i e f 2 B

Verklaring

- Bestemmingsplangebied
- Onderzoeksgebied
- Wonen

Geurbelasting in alternatief 2B
geurbelasting (ouE/m³)

- zeer goed
- goed
- redelijk goed
- matig
- tamelijk slecht
- slecht
- zeer slecht
- extreem slecht

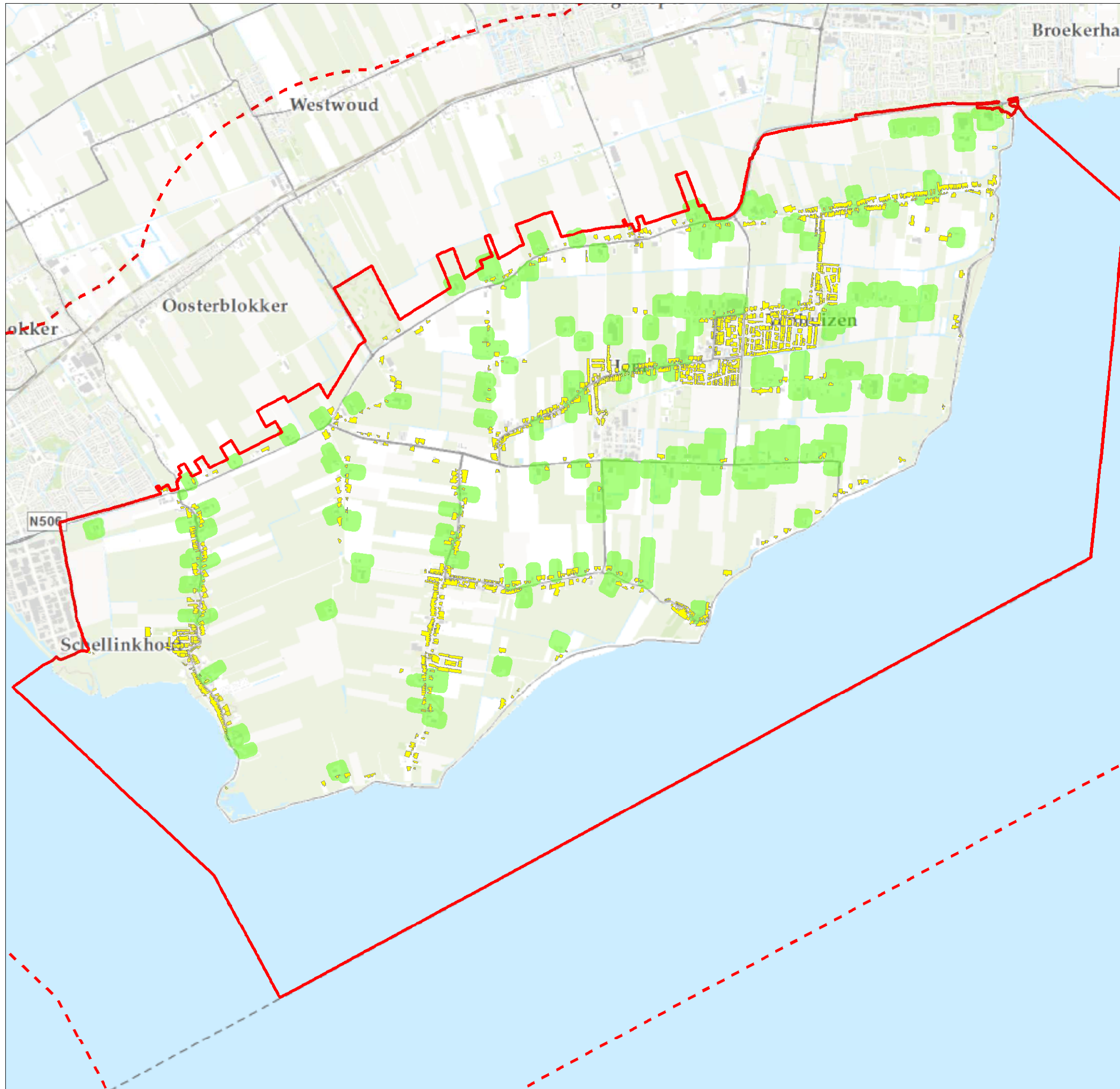
Gemeente Drechterland
 Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling
 Geur (woon- en leefklimaat) - alternatief 2B

Schaal 1:60.000
Bijlage 6

B i j l a g e 7 :

G e u r (v a s t e a f s t a n d e n)

- Verklaring
- Bestemmingsplangebied
 - Onderzoeksgebied
 - Wonen
 - 50 meter-zone

Gemeente Drechterland
Bestemmingsplan Drechterland Zuid, planMER - aanvulling
Geur (vaste afstanden)

Schaal 1:40.000
Bijlage 7

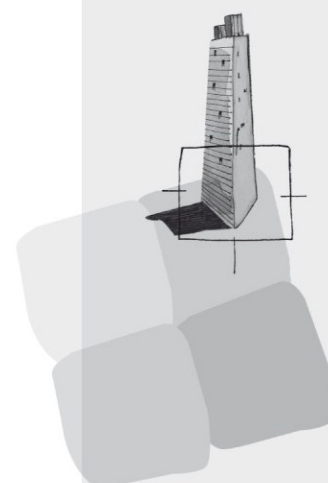
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Drechterland

Rapport
BügelHajema Adviseurs b.v.
M.S. Matahelumual MSc.
drs. B. van der Veen
ing. D. Venema
drs. ing. P.W. Rienstra

Projectleiding
BügelHajema Adviseurs b.v.
drs. ing. P.W. Rienstra

Projectnummer
076.00.00.42.02

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordering en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden
T 058 215 25 15
F 058 215 91 98
E leeuwarden@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort